
**KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL**

Forvaltningsrevisjonsrapport

Barneverntjenesten

i

Rauma kommune

21. januar 2016

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal er et interkommunalt selskap etter kommuneloven § 27. Eiere er kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for eierkommunene og har i dag seks revisorer. Selskapet har hovedkontor i Molde

Innholdsliste

INNHOOLDSLISTE	3
1 SAMMENDRAG, SAMLEDE VURDERINGER OG ANBEFALINGER	4
2 INNLEDNING	7
2.1 BAKGRUNN.....	7
2.2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER.....	7
2.3 METODE	7
2.4 HØRING	8
2.5 AVGRENSING.....	8
2.6 BARNEVERNETS ANSVAR OG OPPGAVER.....	9
3 INTERNKONTROLL	10
3.1 PROBLEMSTILLING OG REVISJONSKRITERIER	10
3.2 FAKTAGRUNNLAG	11
3.2.1 Mål for barneverntjenesten	11
3.2.2 Organisering og ansvarsfordeling	12
3.2.3 Rutiner for barneverntjenesten.....	16
3.2.4 Avvik og avvikshåndtering.....	16
3.2.5 Personellressurser.....	17
3.2.6 Kompetanse og opplæring.....	18
3.3 REVISJONENS VURDERINGER OG ANBEFALINGER.....	20
4 SAKSBEHANDLING	21
4.1 PROBLEMSTILLING OG REVISJONSKRITERIER	21
4.2 FAKTAGRUNNLAG	22
4.2.1 Bekymringsmeldinger.....	22
4.2.2 Undersøkelser	24
4.2.3 Hjelpetiltak i hjemmet	27
4.2.4 Hjelp- og omsorgstiltak utenfor hjemmet	28
4.2.5 Tiltaks- og omsorgsplaner.....	31
4.2.6 Barneverntjenestens oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet	32
4.2.7 Tilsyn med barn i fosterhjem	33
4.3 REVISJONENS VURDERINGER OG ANBEFALINGER.....	34
5 SAMARBEID	37
5.1 PROBLEMSTILLING OG REVISJONSKRITERIER	37
5.2 FAKTAGRUNNLAG	38
5.2.1 Samarbeidsarenaer i Rauma kommunen.....	38
5.2.2 Spørreundersøkelse	39
5.3 REVISJONENS VURDERINGER OG ANBEFALINGER.....	41
REFERANSER OG KILDER	42
DOKUMENTLISTE	42
VEDLEGG: SPØRREUNDERSØKELSE OM BARNEVERTJENESTEN	43

1 Sammendrag, samlede vurderinger og anbefalinger

Barnevernet i Rauma kommune

I Rauma kommune er barnevernet organisert som kommunal barneverntjeneste med 6,3 årsverk. Av planlagte stillinger er det fem fagstillinger som skal arbeide direkte med enkeltsaker og en stilling som barnevernleder. I tillegg har tjenesten en merkantil støtte i 30 % stilling.

Barneverntjenesten har i perioder hatt høyt fravær/ sykefravær. Kommunen har i en lengre periode i 2014 og 2015 hatt inne vikarer. Resterende bortfall av arbeidsressurs har til en viss grad vært løst ved økt arbeidsbelastning på de som er på arbeid.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt om barneverntjenesten

Kontrollutvalget vedtok i møte 1.12.2014 at det skulle gjennomføres et forvaltningsrevisjonsprosjekt om barneverntjenesten i Rauma kommune. Prosjektet er gjennomført av Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført iht prosjektplan som ble vedtatt av kontrollutvalget i møte 22.9.2015.

Metode

Undersøkelsen er hovedsakelig lagt opp som en kombinasjon av intervju og dokumentanalyse. Kommunerevisjonen har som del av prosjektet gått gjennom noen bekymringsmeldinger, undersøkelsessaker, mapper gjeldende barn med tiltak i hjemmet og mapper gjeldende barn med tiltak utenfor hjemmet. Dette er gjort for å se om de arbeidsmåter og prosedyrer som barneverntjenestene har innført fungerer i praksis, og verifisere opplysninger gitt i intervju.

Revisjonen gjennomførte en enkel spørreundersøkelse der helsesøster, barnehager, skoler, PPT, helsetjenesten og noen eksterne samarbeidsparter har gitt sine vurderinger av ulike sider av barneverntjenesten med særlig fokus på samarbeid.

Problemstillinger

Revisjonen undersøker tre problemstillinger i forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. Er internkontroll ivaretatt i barneverntjenesten?
2. Sikrer barneverntjenesten god kvalitet på sin saksbehandling?
3. Samarbeider barneverntjenesten på en tilfredsstillende måte med andre instanser?

Internkontroll

Barneverntjenesten har utarbeidet en rekke prosedyrer, rutinebeskrivelser og maler. Det er positivt at barneverntjenesten har prioritert arbeid med å utarbeide og oppdatere rutiner.

Ukentlige barnevernmøter skal sikre at aktivitet planlegges og avklaringer tas. Bekymringsmeldinger og andre henvendelser drøftes. Saker fordeles og framdrift og samarbeid avklares.

Barneverntjenesten har papirbaserte mapper der dokumentasjon lagres. I tillegg blir det elektroniske saksbehandlingssystemet Familia nyttet. Inngående dokumenter føres på postliste i Familia og legges i det papirbaserte systemet. Inngående dokument skannes ikke inn i Familia, men kommunen vurderer å innføre rutiner for dette. Innføring av scanning av inngående post/klientpost i fagprogram Familia vil heve kvaliteten i forhold til dokumentasjon og tilgjengelighet. Dette vil også sikre at all nødvendig dokumentasjon er tilgjengelig i ett system.

Rauma kommune har etablert et internkontrollsystem for barneverntjenesten. Systemet skal sikre at kommunen utfører oppgavene i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det er utarbeidet prosedyrer og sjekklister som er tilgjengelig på flippoverperm på hvert kontor. Dokumentene er også tilgjengelig for ansatte på data.

Revisjonen har i intervjuer og ved gjennomgang av nyere dokumentasjon sett at prosedyrer, rutiner og sjekklister blir nyttet. Barneverntjenesten i Rauma kommune er en liten og oversiktlig tjeneste der ansatte arbeider tett sammen. Fravær og arbeid med alvorlige og ressurskrevende saker gjør at barneverntjenesten med seks ansatte i perioder har ressursmessige utfordringer.

Saksbehandling

Det følger av barnevernloven og forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester at kommunen plikter å ha intern styring og kontroll for å forhindre lovbrudd, fange opp avvik og iverksette nødvendige tiltak. Det må derfor forventes at kommunen har tilstrekkelig beredskap til å takle ulike svingninger i saksgangen og har en beredskap for å yte forsvarlige tjenester også i perioder med en anstrengt personalsituasjon.

Revisjonen har undersøkt om det er etablert system som sikre at lovpålagte frister overholdes, og om det er system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig og at brukermedvirkning sikres. Undersøkelsen viser at:

- **bekymringsmeldinger** til barneverntjenesten med få unntak gjennomgås innen en uke
- **undersøkelsessaker** som hovedregel gjennomføres av barneverntjenesten innen 3 (6) måneder
- barneverntjenesten etableres **hjelpetiltak i hjemmet** for barnet og familien ved behov
- det etableres **hjelpetiltak utenfor hjemmet** for barnet og familien ved behov
- barneverntjenesten utarbeider som hovedregel **tiltaksplaner** for barn som mottar hjelpetiltak
- barneverntjenesten utarbeider **omsorgsplaner** for de som har krav på dette
- barneverntjenesten med få unntak **besøker fosterhjem** så ofte som nødvendig
- barneverntjenesten med få unntak sikrer at det **gjennomføres tilsyn** i fosterhjem

Rauma kommune har i tidligere år hatt store kapasitetsproblem i barnevernet, noe som resulterte til høy andel fristbrudd i undersøkelser og at mange barn med hjelpetiltak manglet tiltaksplan. I 2011 valgte Rauma kommune å øke kapasiteten i barneverntjenesten med 0,5 årsverk. Det ble også søkt fylkesmannen om øremerkede midler i forbindelse med statens satsing på barnevern. Rauma kommune fikk øremerkede midler til 1,8 nye stillinger i perioden 2011 til 2014. Stillingsressursene i barneverntjenesten er økt fra 4 til 6,3 årsverk fra 2011 til 2014.

Andel undersøkelser gjennomført innen 3 måneder er økt de siste årene i takt med at antall ansatte i barneverntjenesten er økt. Barnevernet sitt mål er at alle undersøkelser skal gjennomføres innen 3 måneder. Undersøkelsen har vist at det er fokus på dette, og at ulike tiltak er satt inn. Det arbeides med å utarbeide og forbedre rutiner.

Andel barn med utarbeidet tiltaksplan har økt de siste årene og var i 2014 nesten på landsgjennomsnittet. Barnevernet sitt mål er at alle barn og unge som har rett på tiltaksplan skal ha dette. Det uttales at tiltaksplaner er viktig for å få en god evaluering av tiltakene som er rundt hvert enkelt barn i barnevernet.

Rauma kommune har fra mars 2014 nyttet en evalueringsmetodikk som består av to skjema: 1) «Evaluering av tiltaksplan» 2) «Hva syns du?». Gjennomført evaluering viser at brukertilfredshet blant foreldre og barn/ unge som mottar hjelpetiltak fra barnevernet i Rauma kommune i det alt vesentlige er god.

Samarbeid

Rauma kommune har ansvar for å opprette og vedlikeholde tverrfaglige samarbeidsfora og forebyggende tiltak overfor barn og unge. Forebyggende arbeid overfor barn og unge utføres i Rauma kommune i stor grad av andre enn barneverntjenesten. Barneverntjenesten deltar ved behov i dette arbeidet.

Det er etablerte tverrfaglige samarbeidsmøter i alle barnehager og skoler i Rauma kommune. Barneverntjenesten deltar i dette arbeidet sammen med Pedagogisk psykologisk tjeneste og skolehelsetjeneste/ helsestasjon. Rauma kommune nytter metoden *tidlig innsats for barn i risiko*, som er et program for forebygging av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået.

Reduserte ressurser i barneverntjenesten fører i perioder til at forebyggingsarbeid i barnevernet er nedprioritert. Rauma kommune har etablert et tverrfaglig team med faste møter for å få fokus på forebygging. Barneverntjenesten er deltaker i dette arbeidet. Barneverntjenesten avholder møter og samarbeider med andre instanser i forhold til barn som barnevernet følger opp.

Gjennomført spørreundersøkelse viser at det er et behov hos samarbeidsinstanser for jevnlig informasjon om barnevernet og de oppgaver som er lagt til tjenesten. Spørreundersøkelse viser videre at det kan være behov for å videreutvikle samarbeidet for å sikre helhetlige tjenester og brukermedvirkning.

Anbefalinger

Barneverntjenesten i Rauma kommune er de siste årene blitt styrket for å kunne løse tillagte oppgaver. Rauma kommune og barneverntjenesten har gjennom virksomhetsplan, årsrapport og tjenesteanalyse god oversikt over de utfordringer barneverntjenesten står overfor. Noen tiltak er gjennomført og andre tiltak arbeides det med. De undersøkelser som kommunerevisjonen har gjennomført peker i stor grad på utfordringer som barneverntjenesten allerede arbeider med.

Med utgangspunkt i de funn som er gjort i forvaltningsrevisjonsprosjektet gir revisjonen følgende anbefalinger:

1. Barneverntjenesten bør utarbeide rutiner som avklarer hvordan avvik skal meldes og hvordan avvik skal håndteres.
2. Rauma kommune bør sikre at all dokumentasjon i barneverntjenesten er samlet i et system.
3. Barneverntjenesten bør sikre at alle undersøkelsessaker gjennomføres innen lovfestet frist (tre måneder og i enkelte tilfeller seks måneder).
4. Rauma kommune bør sikre at fosterhjem besøkes så ofte som nødvendig, og minimum det antall besøk som er gitt i barnevernloven.
5. Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres tilsyn i fosterhjem så ofte som nødvendig og minimum det antall tilsyn som er gitt i barnevernloven.
6. Barneverntjenesten bør sikre brukermedvirkning og videreutvikle samarbeidet med andre virksomheter for å sikre helhetlige tjenester.

Molde 21.1.2016

Einar Andersen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Anny Sønnerland
Forvaltningsrevisor

2 Innledning

2.1 Bakgrunn

Kommunens revisor har som en av sine oppgaver å utføre forvaltningsrevisjon, jf. kommuneloven § 78 nr. 2 og forskrift om revisjon kapittel 3. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jf. kommuneloven § 77 nr. 4.

Rauma kommune har vedtatt overordnet plan for forvaltningsrevisjon for 2012-2015, jf. sak 37/12 i kommunestyret og sak 5/12 i kontrollutvalget. Kontrollutvalget vedtok i møte 1.12.2014 i sak 38/2014 at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjonsprosjekt om barneverntjenesten i Rauma kommune. Prosjektplan utarbeidet av kommunerevisjonen ble behandlet av kontrollutvalget i møte 22.9.2015. Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført iht prosjektplanen.

Barneverntjenesten i Rauma kommune er organisert som en avdeling i Barn og ungeenheten. Barneverntjeneste består av 6,3 årsverk, hvorav fem fagstillinger som skal arbeide direkte med enkeltsaker og en stilling som barnevernleder. I tillegg har tjenesten en 30 % merkantil ressurs.

Leder for barneverntjenesten har faglig ansvar for tjenesteområdet. En barnevernкурator fungerer som nestleder/ fast stedfortreder for barnevernleder. Leder av Barn og ungeenheten har økonomiansvar for avdelingen og personalansvar for ansatte i barneverntjenesten.

2.2 Problemstillinger og revisjonskriterier

Problemstillinger

Revisjonen har med utgangspunkt i kontrollutvalgets bestilling og vedtatt prosjektplan, satt opp følgende problemstillinger for undersøkelsen:

1. Er internkontroll ivaretatt i barneverntjenesten?
2. Sikrer barneverntjenesten god kvalitet på sin saksbehandling?
3. Samarbeider barneverntjenesten på en tilfredsstillende måte med andre instanser?

Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene vil i tillegg til kommunale planer og vedtak ta utgangspunkt i:

- Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- Lov om kommune og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester
- Forskrift om fosterhjem

2.3 Metode

Undersøkelsen er basert på Norges Kommunerevisorforbunds (NKRF) standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 (Standard for forvaltningsrevisjon).

Undersøkelsen er hovedsakelig lagt opp som en kombinasjon av intervju og dokumentanalyse. Det er gjennomført samtaler med: rådmann (oppstartsmøte), enhetsleder Barn og ungeenheten (oppstartsmøte), barnevernleder og ansatte i barneverntjenesten.

I rapporten er ulike statistikker for årene 2010 til 2014 på barnevernområdet benyttet. Dette gjelder særlig KOSTRA-rapportering og rapportering til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)/ fylkesmannen. Regnskap og årsbudsjett er også nyttet.

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner. Det finnes tall om barneverntjenesten, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med kommunegruppe, med fylke og med landsgjennomsnitt. KOSTRA-tall for Rauma kommune er i rapporten blant annet sammenlignet med Vestnes kommune, Sunndal kommune, Molde kommune, kommunegruppe og landet. Disse sammenligningene må brukes med varsomhet, fordi det vil være ulike og spesielle forhold i de enkelte kommunene.

Kommunerevisjonen har som del av prosjektet, gått gjennom 20 saksmapper for bekymringsmeldinger, undersøkelsessaker, barn med tiltak i hjemmet og barn med tiltak utenfor hjemmet. Dette er gjort for å se om de arbeidsmåter og prosedyrer som barneverntjenestene har innført fungerer i praksis, og verifisere opplysninger gitt i intervju.

Som del av prosjektet er det gjennomført en enkel spørreundersøkelse der helsesøster, helsetjenesten, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), barnehager, barneskoler, ungdomsskole, videregående skole, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUF-etat) og politiet har gitt sin vurdering av ulike sider av barneverntjenesten. Undersøkelsen er særlig knyttet til samarbeid.

2.4 Høring

Et foreløpig utkast til rapport har vært forelagt Rauma kommune ved rådmann, og gjennomgått i høringsmøte 13.1.2016. I etterkant av møte ble justert utkast sendt på høring til rådmannen. Kommune hadde ingen merknader til dette dokumentet.

2.5 Avgrensing

Det er ikke gjennomført samtaler med barn som følges opp av barnevernet, eller deres pårørende. Rauma kommune gjennomførte i 2014 en brukerundersøkelse på barnevernsområdet. Revisjonen har hatt dette arbeidet tilgjengelig som grunnlagsdokumentasjon.

Barneverntjenesten i Rauma har siden høsten 2013 deltatt i et effektiviseringsnettverk i regi av KS. Kommunen opplyser at hensikten med nettverket er å utvikle tjenesten til det beste for brukere. Som del av arbeid i nettverket er det utarbeidet en tjenesteanalyse, der barneverntjenesten blir evaluert og sammenlignet med andre kommuner i nettverket.

Revisjonen fikk tilgang på et utkast til analysen i begynnelsen av januar 2016 og har derfor ikke nyttet denne i vårt arbeid. Revisjonen er imidlertid kjent med oppbygging av slike analyser og har søkt å ha fokus på andre tema enn de som behandles i analysen. Av den grunn er kostnader og ressursbruk i barneverntjenesten i liten grad beskrevet i forvaltningsrevisjonsrapporten.

2.6 Barnevernets ansvar og oppgaver

Barnevernets ansvar og oppgaver er definert i lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven). Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Både kommunene og staten har oppgaver og ansvar på barnevernområdet. Statens ansvar for barnevernet er delt mellom BLD, BUF-etat, fylkesmannen og fylkesnemnden for barnevern og sosiale saker. BLD har det overordnede ansvaret for barnevernet. BUF-etat har blant annet som oppgave å bistå barneverntjenesten i kommunen med plassering av barn utenfor hjemmet (i fosterhjem, familiehjem, beredskapshjem eller barneverninstitusjon), og har ansvar for å drive institusjoner.

Alle kommuner skal ha en barneverntjeneste som utfører det løpende arbeidet etter loven. Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ (barnevernloven § 2-1). Barneverntjenesten skal følge nøye med de forhold barn lever under, og har ansvar for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt. Barneverntjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, atferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette. Tjenesten skal videre gjennomgå meldinger og foreta undersøkelser, treffe vedtak om frivillige hjelpetiltak, treffe akuttvedtak og forberede saker for fylkesnemnda.

Mange kommuner har også etablert barnevernvakt som er barnevernets akuttberedskap på kveldstid og i helger. Rundt 130 kommuner i Norge har en operativ barnevernvakt. Mange av disse er interkommunale.

Når barnevernet får en bekymringsmelding, skal det innen en uke avklares om barnevernet skal sette i gang en undersøkelse eller om meldingen skal henlegges. En undersøkelse skal gjennomføres innen tre måneder, men i særlige tilfeller kan fristen være seks måneder. Undersøkelsen kan konkludere med henleggelse eller iverksettelse av tiltak.

Barneverntjenesten har også ansvar for å gripe inn dersom tiltakene i hjemmet ikke er tilstrekkelige for å ivareta barnets behov. Barneverntjenesten kan da for en periode i samråd med foreldrene formidle plass i fosterhjem eller institusjon, eller på et senter for foreldre og barn. Dersom et barn skal plasseres utenfor hjemmet uten foreldrenes samtykke, må det treffes vedtak om dette i fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Det er likevel den kommunale barneverntjenesten som utreder saken, og som skal iverksette tiltak.

I barnevernloven skilles det mellom hjelpetiltak og omsorgstiltak. *Hjelpetiltak* er de frivillige tiltak, som kommunen har ansvaret for, mens *omsorgstiltak* innebærer at det er truffet vedtak i fylkesnemnda om at barneverntjenesten skal overta omsorgen for et barn, jfr. barnevernloven § 4-12. I disse sakene plasseres barna utenfor hjemmet i for eksempel fosterhjem eller i institusjon. Barneverntjenesten skal også følge opp unge over 18 år som har vært i fosterhjem eller institusjon, og som ønsker oppfølging fra barneverntjenesten i perioden 18 til 23 år.

For ytterligere informasjon om fasene i en barnevernssak viser vi til kapittel 4.

Hvis barneverntjenesten bestemmer vedtak om hjelpetiltak, skal det lages en tiltaksplan for barnet. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene, og vurdere om hjelpen er tjenlig.

Dersom fylkesnemnda har avgjort omsorgsovertakelse, skal barneverntjenesten utarbeide en omsorgsplan. Barneverntjenesten har et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet og skal følge utviklingen til barnet og foreldrene. Barneverntjenesten skal også tilby foreldrene veiledning og oppfølging. Dersom barnet må flytte på institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker, skal barneverntjenesten også sørge for at det utarbeides en tiltaksplan for barnet. Barnet skal få mulighet til å medvirke i utarbeidelsen av tiltaksplan og omsorgsplan.

Hvis en er misfornøyd med et vedtak truffet av kommunen kan det klages til kommunen innen tre uker. Klager bør forklare hva en er misfornøyd med og hvorfor en mener vedtaket bør endres. Kommunen kan kontaktes ved behov for veiledning. Opprettholder kommunen sin avgjørelse, blir saken sendt videre til fylkesmannen, som avgjør om klagen skal tas til følge.

3 Internkontroll

3.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Problemstilling:

- Er internkontroll ivaretatt i barneverntjenesten?

Revisjonskriterier:

- Rauma kommune har utarbeidet mål for barneverntjenesten
- Barneverntjenesten er organisert på en hensiktsmessig måte, der arbeidsdeling og ansvar er avklart
- Rauma kommune har etablert nødvendige rutiner i barneverntjenesten
- Rauma kommune nytter avvik som del av sitt forbedringsarbeid
- Rauma kommune sikrer at barneverntjenesten har nødvendig personellressurser
- Rauma kommune sikrer at ansatte i barneverntjenesten har nødvendig kompetanse

Krav på dette området er gitt i barnevernloven § 2-1 andre ledd, og forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenesten.

Kommunenes plikt til å ha internkontroll er hjemlet i barnevernloven § 2-1 andre ledd:

*«Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll.
Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll».*

Presisering av hva denne plikten innebærer er gitt ved forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester, fastsatt av Barne- og familiedepartementet 14. desember 2005 med hjemmel i barnevernloven § 2-1 andre ledd.

Definisjon av internkontroll fremgår av forskriftens § 3:

«I denne forskriften betyr internkontroll systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester».

Formålet med internkontroll er å sikre at lovens krav overholdes. Internkontroll skal bidra til å forebygge svikt og uheldige hendelser og bidra til at kommunen lærer av de feil som skjer slik at

de ikke gjentas. Internkontroll handler om kontroll og intern styring av virksomheten. Det er også et verktøy for ledere for styring og utvikling av den daglige driften. Kommunen kan sette seg egne mål knyttet opp til kvalitet på tjenesten, brukerperspektiv m.v. som går ut over de krav som følger av regelverket, for eksempel krav som settes i en serviceerklæring.

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester

§ 4 Innholdet i internkontrollen

Internkontrollen skal tilpasses barneverntjenestens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.

Internkontroll innebærer at kommunen blant annet skal:

- a) beskrive hvordan barneverntjenesten er organisert, samt barneverntjenestens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt,
- b) sikre at arbeidstakerne har tilgang til og kunnskap om aktuelle lover og forskrifter som gjelder for barneverntjenesten,
- c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet, samt om barneverntjenestens internkontroll,
- d) sørge for at arbeidstakerne og oppdragstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,
- e) gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre til forbedring av barneverntjenesten,
- f) skaffe oversikt over områder i barneverntjenesten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav,
- g) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av barnevernlovgivningen,
- h) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i barneverntjenesten

3.2 Faktagrunnlag

Barneverntjenesten har utarbeidet styrende dokumenter for sin virksomhet. Det er blant annet utarbeidet oversikt over oppgavefordeling i barneverntjenesten og retningslinjer for fordeling av arbeidsoppgaver i barneverntjenesten. Det er utarbeidet mål for barneverntjenesten.

Barneverntjenesten har utarbeidet dokumenter som omhandler kompetanse, opplæring, samhandling internt i barneverntjenesten, dokumentasjon og brukervedvirkning.

Barneverntjenesten i Rauma har siden høsten 2013 deltatt i et effektiviseringsnettverk i regi av KS. Hensikten er å utvikle tjenesten til det beste for brukere. Tjenesteanalysen innebærer barneverntjenesten blir evaluert. Arbeidet har tatt noe lengre tid enn planlagt og vil bli avsluttet i 2016.

3.2.1 Mål for barneverntjenesten

Rauma kommune har utarbeidet mål for barneverntjenesten. Mål er gitt i dokumentet datert 7.1.2015: *Mål for barneverntjenesten for 2015 til 2017*. Hovedmål er at de barna som trenger hjelp etter barnevernloven får forsvarlig hjelp til rett tid.

For å nå hovedmålet har Rauma kommune utarbeidet fem delmål med tilhørende tiltaksliste:

1. *Barneverntjenesten skal ha ei organisering, kompetanse og et tverrfaglig samarbeid som bidrar til å ivareta barnas rettssikkerhet.*
2. *Barn og foreldre som er i kontakt med barneverntjenesten i Rauma skal oppleve brukervedvirkning, at tiltak er målretta og blir evaluert systematisk.*
3. *Utvikle barneverntjenesten til det beste for våre brukere på lengre sikt.*

4. *Barn i familier med rusproblemer og/ eller psykiske vansker skal få tilbud om hjelp og støtte.*
5. *Barneverntjenesten skal ha en internkontroll som sikrer at oppgavene blir utført i samsvar med de lovkravene som gjelder.*

I årsrapport 2014 for Rauma kommune er følgende uttalt om barneverntjenesten:

Barnevernet i Rauma har hatt jamn auke i bemanning i frå 2011 av, og er no 6,3 årsverk. Det vart i 2014 starta opp med tenesteanalyse gjennom effektiviseringsnettverk til KS som varer fram til sommaren 2015. Det er ein god nedgang i talet på undersøkingar i barnevernet der ein brukar meir enn 3 mnd på å handtere saka. I 2014 har denne delen vorte redusert frå 42,9 % av sakane til 14 %. Rauma ligg no 10 % under kommunegruppa. Delen av barn med utarbeida plan har hatt ei sterk auke, og Rauma ligg no litt under landet. Tenesteområda førebuing, med helsestasjon og skulehelsetenester, og barnevern ligg frå 2015 i eininga barn/unge under tenesteområde oppvekst. Frå 2015 vert desse tenesteområda rapportert under denne sektoren.

3.2.2 Organisering og ansvarsfordeling

Barneverntjenesten er organisert som en avdeling i Barn og ungeenheten. Barn og unge enheten består i tillegg av Helsestasjon, PP-tjeneste og Psykososial tjeneste for barn og unge.

Barneverntjeneste består av 6,3 årsverk. Av planlagte stillinger er det fem fagstillinger som skal arbeide direkte med enkeltsaker og en stilling som barnevernleder. I tillegg har tjenesten en 30 % merkantil ressurs.

Leder for barneverntjenesten har faglig ansvar for tjenesteområdet. En barnevernкурator fungerer som nestleder/ fast stedfortreder for barnevernleder. Leder av Barn og ungeenheten har økonomi- og personalansvar for ansatte i barneverntjenesten.

Rauma kommune deltar i et interkommunalt barnevernssamarbeid i regi av ROR. Kommunen er med og dekker 20 % fast koordinatorstilling. Barneverntjenesten har siden høsten 2013 deltatt i et effektiviseringsnettverk i regi av KS for å utvikle tjenesten.

Saksbehandlerne i barneverntjenesten arbeidet fram til 2014 etter en generalistmodell. I 2014 ble det bestemt at tjenesten skulle gå over til større grad av spesialisering, ved at to barnevern-kuratorer hadde hovedansvaret for alle undersøkelser. Det var planlagt med at de som skulle jobbe med undersøkelser i tillegg skulle følge opp noen barn med tiltak. Innføring ble pga fravær/ sykemeldinger ikke gjennomført i 2014. Ordningen ble avvirket fordi de to som jobbet med undersøkelser opplevde å ha god kapasitet, mens de tre andre barnevernkuratorene hadde for mange barn å følge opp.

Høsten 2015 ble det besluttet at en ansatt skulle være hovedansvarlig for undersøkelsessakene. Ansvarlig for undersøkelsessakene skal arbeide tett med fagansatt som mest sannsynlig vil bli ansvarlig for eventuelle tiltak. Når sak går fra undersøkelse til tiltak overtar kontaktpersonen der hovedansvaret. De resterende fagansatte har hovedoppgaver knyttet til tiltak. I undersøkelsessaker skal en fra tiltak gå inn som kontaktperson (kontaktperson 2) for den som starter undersøkelsessak. Hvem som går inn som kontaktperson i undersøkelsen skal avgjøres ut fra hvilke kompetanse det vil være behov for. Det kom fram i intervju at dette sikrer en god

oppfølging av sakene. Det opplyses at valgt løsning gir mulighet til å få en «mer sømløs overgang fra undersøkelse til tiltak».

Barneverntjenesten har utarbeidet retningslinjer for tildeling av arbeidsoppgaver i barneverntjenesten. Retningslinjene er datert 17.3.2015 og gir en god oversikt over hvordan barneverntjenesten er organisert inkludert roller og ansvar. Retningslinjene omtaler: 1) ledelse 2) akuttvedtak 3) mottak og gjennomgang av meldinger 4) barnevernundersøkelser 5) iverksetting og oppfølging av hjelpetiltak 6) oppfølging av barn under omsorg og ettervern 7) tilsyn med fosterbarn fra andre kommuner 8) kontaktperson i forhold til det enkelte barn/ familien 9) valg av kontaktperson i fht det enkelte barn 10) merkantile oppgaver

Retningslinjene er oppdatert iht endringer innført høsten 2015.

Samhandling og samarbeid internt i barneverntjenesten

De seks fagstillingene i barneverntjenesten arbeider tett sammen. Ansatte i barneverntjenesten har kontor i samme etasje på kommunehuset. Ansatte tar kontakt og samarbeider ved behov.

Barnevernmøte

Barnevernmøte er fast møte der ansatte som innehar de seks fagstillingene møtes. Det er avsatt tid til møte hver mandag fra kl. 9.15 til 12.00. Fra og med desember 2015 er barnevernmøtene flyttet til tirsdager fra kl. 8.30 til 12.00. Det opplyses at dette blant annet ble gjort for å få bedre tid til generell informasjon, kvalitetssikring og enkeltsaker. Målsetningen med møte er å planlegge og avklare aktivitet. Bekymringsmeldinger og andre henvendelser går gjennom og drøftes. Saker fordeles og framdriftsplaner og samarbeid avklares. I undersøkelsessaker legges midtveisevaluering fram. I tillegg drøftes barnevernssaker i møte før disse avsluttes.

I intervjuer kom det fram at det var lite tid avsatt i barnevernmøtene til arbeid som ikke var knyttet til enkeltsaker. Dette betyr at internkontroll, prosedyre, sjekklister etc ikke alltid tas opp i møtene. Årsrapport gjennomgås i barnevernmøte før denne ferdigstilles.

Tidligere var barnevernmøtene inndelt i en generell del og en del om enkeltsaker. Den generelle delen inneholdt informasjon om regelverk revisjoner, fagledermøter, avklaringer fra BUF-etat, forbedringsarbeid og kvalitetssikring. Disse temaene er de siste årene i større grad tatt inn på strategidagene. Barnevernmøtene ble flyttet og utvidet i desember 2015 for å få bedre tid til enkeltsaker og systemsaker.

Det framkom i enkelte intervju at barnevernmøtene tidligere var lite strukturerte. Dette er blitt bedre, og det utarbeides sakslister til disse møtene. Det ble understreket at det er viktig at ansatte har forberedt seg på de saker som skal drøftes i møte. Normalt skal avklaringer føres inn i den enkelte sak i Familia.

Strategidager

Barneverntjenesten har strategidager to til fire ganger per år. I disse møtene arbeides det med strategier, arbeidsmetoder og rutiner.

Støttefunksjoner

Barneverntjenesten har sekretærstøtte tilsvarende 30 % stilling. Den som innehar stillingen har i tillegg 60 % stilling på helsestasjon og 10 % stilling i PPT. Sekretær har i barnevernet oppgaver knyttet til håndtering av regninger, attestere fakturaer, registrere post, utarbeide dokumentlister

og arkivere. Sekretær er i barneverntjenesten deler av mandag, torsdag og fredag. Sekretær deltar ikke på møter.

I retningslinjer for tildeling av arbeidsoppgaver (se over) gis oppgaver til merkantilt ansatt. Oppgavene er knyttet til: 1) registrering av inngående post i Familia 2) utgående post 3) kopiering 4) skrive ut anvisninger fra Familia (faste datoer), attestere på anvisninger, timelister og reiseregninger 5) kontere på anvisninger i Web-sak 6) internt arkiv, klargjøre mapper for fjernarkiv 7) bidra i internkontrollarbeidet 8) følge opp at barn i fosterheim får det tilsynet de har krav på 9) være tilgjengelig på telefon/ formidle beskjeder til kontaktpersoner i barneverntjenesten 10) biler

Det framkom i intervjuer at en utvidelse av stillingsbrøken til sekretær vil kunne frigjøre tid til klienttrett arbeid for fagstillingene.

Saksbehandlingssystem

Visma Barnevern Familia er et elektronisk system som gir fagløsninger til kommunalt barnevern. Systemet skal ivareta alle deler av saksbehandlingsprosessen med tilhørende maler, i tillegg til å støtte offentlig rapportering og statistikk. Systemet har verktøy som nøkkeltall og huskelistefunksjonalitet, samt mulighet for å søke frem og skrive ut ønsket informasjon.

Ansatte i barneverntjenesten har bærbare PC-er som er tilrettelagt for ekstern tilkobling til kommunens system inkludert Familia. Dette gir tilgang til sikkert område fra hjemmekontor, men nyttes i liten grad.

Telefonhenvendelser

I intervjuer kom det fram at de fleste telefonhenvendelser går direkte til den enkelte ansatte i barneverntjenesten. Fagansatte har mobiltelefoner, og er gjennom dette ofte tilgjengelige. Når servicekontoret mottar telefonhenvendelser viderefremmes normalt informasjon til ansatt/saksbehandler i barneverntjenesten om at det har vært en henvendelse og at det er ønskelig at barneverntjenesten tar kontakt.

Posthåndtering

Sekretær i 30 % stilling mottar normalt og åpner post til barneverntjenesten. Hovedregelen er at sekretær åpner og registrerer inngående post de dagene hun arbeider for barneverntjenesten. Når hun ikke er der er det som regel barnevernleder som åpner inngående post. Andre i barneverntjenesten gjør det dersom barnevernleder har fravær.

Barnevernleder vurderer om det haster at brevet kommer til aktuell kontaktperson, og legger det i så fall i posthylla til kontaktpersonen.

Når kontaktperson har lest brevet velger hun om hun vil registrere det i Familia, eller legge det i posthylla til sekretær for registrering. Normalt vil den som åpner posten registrere inn arkivverdig post i saksbehandlingssystemet Familia.

Dokumenter som mottas registreres i Familia. Inngående post som er papirbasert skannes ikke inn i det elektroniske saksbehandlingssystemet. Informasjon om at brev er mottatt legges inn i postjournal i saksbehandlingssystemet Visma Familia. Systemet er godkjent for elektronisk lagring, men det opplyses at kommunen ikke har server for elektronisk lagring.

Det er utarbeidd egen rutinebeskrivelse for registrering av post som ansatte har tilgjengelig på flippovermappe på skrivebordet. Det er lagt opp til at alle ansatte i barneverntjenesten skal kunne ta i mot og registrere post. I intervju kom det fram at dette er ønskelig fordi tjenesten er sårbar med tanke på at både sekretær er i deltidsstilling og barnevernleder har ferier og annet fravær.

Barnevernleder og/ eller den med ansvar for undersøkelsessakene tar førstegangskontroll av mottatte bekymringsmeldinger. Hvis det er en hastesak håndteres denne med en gang. Hvis meldingen ikke har høy hastegrad tas denne med for avklaring på barnevernsmøte.

Barneverntjenesten har utarbeidet rutiner for post og arkivering i barnets mappe. Rutinen er datert 15.8.2015, og omtaler: 1) inngående brev 2) tilsynsrapporter 3) utgående brev 4) avslutning av barnevernsak

Arkiv

Saksdokumenter oppbevares på arkivrom, som også er post- og kopieringsrom. Arkivrommet er stort sett ulåst på dagtid, og låses ved arbeidstids slutt. Mapper som ikke er i hyppig bruk oppbevares i låste arkivskap inndelt etter fødselsdato på dette rommet. I tillegg oppbevares mange mapper i låst arkivskuff inne på kontoret til den enkelte saksbehandler. Det opplyses at ideelt sett burde sistnevnte system avvikles, men dette forutsetter større sekretærressurs og scanning av inngående post for at det ikke skal bli for tungvint/ tidkrevende for kontaktpersonene.

Barnevernvakt

Alle barn, uavhengig av hvor de bor i landet, har krav på bistand i akutte krisesituasjoner. Kommunene må ha tilstrekkelig beredskap slik at de er tilgjengelige utenfor kontortid. Kommuner som ikke er knyttet til en barnevernvakt, må ha andre former for akuttberedskap.

Rauma kommune har ikke/ er ikke tilknyttet barnevernvaktordning. Sentralbordet i kommunen er åpent på hverdager fra kl. 8.00 til kl. 16.00. Servicekontoret er tilgjengelig på telefon hele denne tida, og i akutte tilfeller får de tak i ansatte i barneverntjenesten. Barneverntjenesten har *ikke* en fast turnus der en bestemt ansatt er tilgjengelig på telefon mellom kl. 8.00-16.00 på hverdager.

I samtaler kom det fram at det ikke er beredskapsordninger utenfor normal arbeidstid, helger og høytider. I akutte tilfeller kontakter beredskapsorganer som politi og legevakt, barnevernleder. Det kom i samtaler med ansatte fram at ansatte til en viss grad er tilgjengelig for ungdommer per telefon utenfor kontorets åpningstid.

I årsmelding 2014 fra barneverntjenesten er følgene oppgitt i forhold til måloppnåelse til delmål om å utvikle barneverntjenesten til det beste for brukere på lengre sikt:

Prioritere ROR-samarbeid med sikte på å etablere felles barnevernvakt som kan ivareta barn i krise utenom kontortid. Dette ble prioritert, og arbeidet fortsetter i 2015.

Det opplyses i intervju at Rauma kommune arbeider for å knytte seg til en barnevernvakt, og at målsetningen er at tjenesten etableres fra 1.1.2017.

3.2.3 Rutiner for barneverntjenesten

De siste årene vært et økt fokus på internkontroll. I intervju framkom det at barneverntjenesten er blitt flinkere til å utnytte kompetansen som hver enkelt ansatt har. Internkontroll i form av prosedyrer, sjekklister, maler tas opp med jevne mellomrom med de ansatte. I barnevernmøtene er det fast punkt om kvalitetssikring. I tillegg tas internkontroll og rutiner opp på strategimøter som arrangeres to til fire ganger per år.

Fylkesmannen gjennomførte i 2008 landsomfattende tilsyn med barnevern-, helse- og sosialtjenester til barn. Tilsynet omfattet undersøkning av om de kommunale barnevern-, helse- og sosialtjenestene, som har kontakt med utsatte barn i skolepliktig alder, sikrer at de får nødvendig og rett hjelp til rett tid og på en samordnet måte.

Tilsynet ble gjennomført i Rauma kommune og det ble gitt to avvik fordi kommunen ikke hadde tilstrekkelige system som sikret at barneverntjenesten gav utsatte barn nødvendig omsorg og hjelp til rett tid. Tilsynsmyndigheten vurderte at det ved tilsynet var svakheter i styringssystemet i Rauma kommune. Under tilsynet ble det avdekket svakheter knyttet til barneverntjenestens saksbehandling, utarbeidelse av tiltaks- og omsorgsplaner, opplæring av ansatte og evaluering av tjenestetilbud. Videre ble det avdekket svakheter knyttet til at det i liten grad var skriftlige rutiner i barneverntjenesten.

Rauma kommune har i ettertid gjennomført tiltak for å drive barneverntjenesten i tråd med regelverket. Tilsynsmyndigheten har vurdert iverksatte tiltak som tilstrekkelige og tilsynet ble avsluttet. Rapport, veileder for gjennomføring av tilsynet og samlerapport er tilgjengelig på www.helsetilsynet.no

Barneverntjenesten har utarbeidet styrende dokumenter for sin virksomhet. Det er blant annet utarbeidet oversikt over oppgavefordeling i barneverntjenesten og retningslinjer for fordeling av arbeidsoppgaver i barneverntjenesten.

Barneverntjenesten har utarbeidet prosedyrer og sjekklister. Disse er tilgjengelig på flippoverperm på hvert kontor. Dokumentene er også elektronisk tilgjengelig for ansatte.

Kommunerevisjonen har som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet hatt tilgang til aktuelle prosedyrer, sjekklister og maler. Sentrale styrende dokumenter er:

- Retningslinjer for fordeling av arbeidsoppgaver i barneverntjenesten.
- Rutiner for post og arkivering i barnets mappe.
- Rutine for innrapportering av barnevernsstatistikk til SSB.
- Rutiner ved meldeplikt til barneverntjenesten for skolene i Rauma.
- Prosedyre (utkast pr 25.05.14): Tilbakemelding til melder.
- Prosedyre: Barns medvirkning.
- Rutiner for samtale med barn i barneverntjenesten.
- Prosedyre: Oppfølging av fosterbarn (gjelder alle barn under omsorg jfr 4-12, barn plassert etter § 4-4, 4.ledd og barn som er akutt plassert).
- Rutine i fht. «tilsynsbarn» (fosterbarn fra andre kommuner og fra Rauma, som er plassert i fosterheim i Rauma kommune).
- Rutiner i forbindelse med vold/ overgrep

3.2.4 Avvik og avvikshåndtering

Rauma kommune har system for avvik og avviksbehandling. I årsrapport for 2013 opplyses det:

Internkontroll

I 2013 ble det beslutta at også internkontroll (IK) med hjemmel i kommunelovas § 23 skal inn på den samme portalen som HMS. Det ble derfor iverksatt et prosjekt med det formål å samle kommunens kvalitets- og IK-dokumentasjon med tilhørende avviksbehandling. Sammen med leverandøren av systemet har en bygd opp avviksskjema, utarbeidet prosedyreskjema og lagt inn mappestruktur i internkontrollen. I tillegg er det i prosjektet gjort forbedringer i portalen slik at medarbeiderne har direkte tilgang til systemet uten innlogging på kommunens server. Videre er det utarbeidet nytt design med økt brukervennlighet og tilpassa grensesnitt for både smarttelefon og nettbrett, samt egen IKHMS link for mobiltelefon og automatisk respons til melder på sendte avvik. En egen styringsgruppe er ansvarlig for videre implementering av prosedyrer og opplæring av medarbeidere i 2014.

I virksomhetsplan for Barn og ungeenheten 2015-2016 går det fram at avviksbehandling er tema i enheten i januar, mai og september. I intervju kom det fram at barneverntjenesten i liten grad melder avvik.

Barneverntjenesten gjennomfører vurderinger av sårbare områder, men dette er ikke bygget på avviksmeldinger. Tjenesten følger med på om prosedyrer og retningslinjer er iverksatt og at de virker etter sin hensikt dette gjøres i barnevernmøter og strategimøter.

3.2.5 Personellressurser

Barneverntjenesten er planlagt med 6,3 stillinger hvorav 5 er fagstillinger som skal arbeide direkte med enkeltsaker og en stilling som barnevernleder. Barneverntjenesten har i perioder hatt høyt fravær/ sykefravær.

De siste årene har det vært et stort fokus på at barneverntjenesten skal overholde lovpålagte frister. I perioder med fravær har det vært prioritert å vurdere bekymringsmeldinger, starte undersøkelsessaker, utarbeide tiltaksplaner og gjennomføre de tiltak som er vedtatt.

Under vises en oversikt over antall stillinger i barneverntjenesten i perioden 2010 til 2014.

Ansatte	År	2010	2011	2012	2013	2014
Sum stillinger i barneverntjenesten		5,0	5,4	5,8	6,3	6,1*
Stillinger med fagutdanning		4,7	4,9	5,4	5,1	5,8

Tabell: Antall stillinger i barneverntjenesten i perioden 2010 til 2014 (Kilde: Rauma kommune)

*Antall stillinger skal være 6,3

Barneverntjenesten mener selv at de med en bemanning på 6,3 årsverk kan løse tillagte oppgaver på en tilfredsstillende måte. Men det framheves at fravær og arbeid med alvorlige og ressurskrevende saker gjør at en barneverntjeneste med seks ansatte i perioder er sårbar.

I årsrapport 2014 for Rauma kommune er følgende uttalt om barneverntjenesten:

«Barnevernet i Rauma har hatt jamn auke i bemanning i frå 2011 av, og er no 6,3 årsverk. Det vart i 2014 starta opp med tenesteanalyse gjennom effektiviseringsnettverk til KS som varer fram til sommaren 2015. Det er ein god nedgang i talet på undersøkingar i barnevernet der ein brukar meir enn 3 mnd på å handtere saka. I 2014 har denne delen vorte redusert frå 42,9 % av sakane til 14 %. Rauma ligg no 10 % under kommunegruppa. Delen av barn med utarbeida plan har hatt ei sterk auke, og Rauma ligg no litt under landet. Tenesteområda førebuing, med helsestasjon og skulehelsetenester, og barnevern ligg frå 2015 i eininga barn/ unge under tenesteområde oppvekst.»

Bortfall av ressurser i barneverntjenesten – sykefravær

Barneverntjenesten har de siste årene hatt langtidsfravær knyttet til permisjoner og sykemeldinger. Tjenesten har i perioder hatt høyt fravær/ sykefravær. Kommunen har i en lengre periode i 2014 og 2015 hatt inne vikarer. Resterende bortfall av arbeidsressurs har i disse periodene til en viss grad vært løst ved en økt arbeidsbelastning på ansatte. Merarbeid er delvis kompensert med overtidbetaling.

Ansatte	År	2010	2011	2012	2013	2014
Sum stillinger i barneverntjenesten		5,0	5,4	5,8	6,3	6,1*
Sykefravær i barneverntjenesten		12,5	14,3	6,5	2,1	6,3
Samlet sykefravær i Rauma kommune (fravær 4. kvartal året før til 3. kvartal i gjeldende år)		6,6	7,3	9,72	9,4	9,5

Tabell: Sykefraværstatistikk for barneverntjenesten 2010-2014 i prosent (Kilde: Rauma kommune)

*Antall stillinger i 2014 skal være 6,3.

3.2.6 Kompetanse og opplæring

De fem fagpersonene og barnevernsleder har gjennom utdanning og praksis god generell kompetanse på barnevernområdet. Av de seks fagstillingene inkludert barnevernsleder har fem utdanninger som sosionom og en som barnevernspedagog.

Flere ansatte har relevant etter og videreutdanning. Ansatte har opplæring i bruk av enkelte metoder. Det er anerkjente metoder som barneverntjenesten ikke har opplæring i eller kunnskap om. Dette betyr at barn/ pårørende har noe begrenset valgmulighet i forhold til tiltak. I intervju kom det fram at barneverntjenesten mangler kompetanse knyttet til oppfølging av: 1) ungdommer (over 12-13 år) 2) utagerende ungdommer 3) ungdommer med psykisk sykdom.

Barneverntjenesten har utarbeidet en kompetanseplan. Planen omtaler: 1) lovgrunnlag og nasjonale kvalitetsmål for barneverntjenesten 2) oversikt over ansattes kompetanse 3) oversikt over områder der det er behov for mer kompetanse 4) planlagte og ønskede tiltak på kort sikt (2015 og 2016) 5) planlagte og ønskede tiltak på lengre sikt (2017)

Planen ble høsten 2015 revidert. Planen gir en oversikt over ansattes kompetanse per i dag og angir hvilke områder det er behov for mer kompetanse, og begrunnelse for dette. Planen omtaler tiltak på kort sikt og på lang sikt. Det opplyses følgende om områder der det er behov for mer kompetanse og begrunnelse for dette:

I dag forventes det mer målretta endringsarbeid fra barneverntjenesten, helst ved bruk av evidensbaserte metoder, mens det tradisjonelt har vært mye bruk av kompenserende tiltak (f.eks. økonomisk støtte, besøkshjem, avlastning). Samtidig er BUF-etat i ferd med å bygge ned sine tilbud (f.eks. PMTO, FNT, SST), slik at det i mindre grad er mulig å henvise dit for bistand.

Barnevernskuratorene trenger opplæring i, og tilegning av nye metoder og verktøy, både i forhold til kartlegging/ utredning, og veiledning for å bedre samspill og kommunikasjon i familier.

Barneverntjenesten er stadig i kontakt med familier hvor den ene eller begge foreldra har utenlandsk bakgrunn, og dette vil det bli mer av i årene som kommer. Det innebærer ekstra utfordringer å sørge for likeverdige tjenester for disse barna.

Ansatte i barneverntjenesten får delta på relevante kurs og konferanser.

I 2016 skal fire fagansatte delta på opplæring i *forebyggende familieintervensjon* (FFI). Dette er en opplæring som NTNU/ Regionalt Kunnskapssenter for barn og unges psykiske helse og barnevern (RKBU Midt-Norge) i samarbeid med KoRus Midt-Norge. Opplæringen er praksisorientert og gir 7,5 studiepoeng, og som kan integreres i videreutdanninger, masterprogram og spesialistprogrammer. Metoden har fokus på å styrke familier til å forstå og redusere konsekvenser for barn av voksnes belastninger.

Noen tiltak er forankret i andre tjenester enn barnevernet. I intervju framkom det at dette noen ganger fører til at det er lite fokus på familiesituasjonen. Barnevernet kommer noen ganger inn som siste instans når andre tiltak er utprøvd og når disse tiltakene ikke har hatt ønsket effekt. I intervju framkom det at barnevernet ønsker å bli involvert så tidlig som mulig. At andre tjenester i kommunene har god kompetanse og starter tiltak fører noen ganger til at bekymringsmelding til barnevernet utsettes.

Annen kompetanse i Rauma kommune

Rådgiver i PPT har opplæring i *Parent Management Training Oregon* (PMTO). Tilbudet er forebyggende og kan tilbys til familier med barn som viser tegn på atferdsvansker (3-12 år). Barnevernet kan anmode om å nytte denne kompetansen i enkeltsaker, men gjør det i liten grad.

Psykososial tjeneste for barn og unge har ansatt sykepleier med *videreutdanning i psykisk helse*. Barnevernet kan anmode om denne kompetansen i enkeltsaker, men gjør dette i liten grad.

En ansatt i Psykososial tjeneste for barn og unge har opplæring i veiledningsmetode *Marte Meo*. Metoden har vært brukt i Norge siden 1990 og har i hovedsak vært brukt for å styrke og utvikle samspillet mellom foreldre og barn. Målet er å gi hjelp til selvhjelp. Marte Meo veiledning brukes forebyggende i helsestasjonssammenheng og som tiltak/ behandling innenfor barnevern, fosterhjem, barne- og ungdomspsykiatrien og habilitering (barn med spesielle behov).

Enhet for kurativ helse, som består av legesenter, folkehelsekoordinator og frisklivssentral, har ansatt en psykolog og en ruskonsulent. De to sistnevnte har kontor i samme etasje som barneverntjenesten. Barneverntjenesten har noe samarbeid med dem.

Rauma kommune har prosjekt knyttet til «*tidlig innsats for barn i risiko*». Det siste året har det vært et særlig fokus på skoler og barnehagene. Rauma kommune har utarbeidet styrende dokument gjeldende tidlig innsats for barn og unge. Dokumentet gir en beskrivelse av arbeidet med barn ”vi lurte på”, og er en forpliktende handlemåte for alle ansatte i Rauma kommune i møte med barn, unge og deres foresatte.

Spørreundersøkelse om kompetanse i barneverntjenesten

Som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet er det gjennomført en enkel spørreundersøkelse. Ett område som var tatt opp i undersøkelsen var om barneverntjenesten har tilstrekkelig kompetanse.

Spørreskjemaet ble sendt til 29 instanser hvorav 25 var kommunale virksomheter som helsestasjon, skolehelsetjenesten, PPT, kommunelege, NAV, barnehager og skoler. Eksterne instanser som ble kontaktet var videregående skole, BUP, Buf-etat og politi.

Spørreundersøkelsen var utarbeidet i form av noen påstander som samarbeidsparter vurderte ved å krysse av på en skala fra 1-6. 1 betyr at en i liten grad er enig med utsagnet og 6 at en i stor grad er enig. Dersom utsagnet ikke var aktuelt var det mulig å krysse av for ikke aktuelt/ vet

ikke. Det var avsatt egne felt i spørreskjemaet for eventuelle utdypende kommentarer. For noen påstander var det forholdsvis mange som svarte «vet ikke».

Under gjengir vi de svar som ble gitt på området kompetanse.

21	Barneverntjenesten har tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse	4,5
22	Barneverntjenesten innhenter ved behov kompetanse de selv ikke har	4,6
23	Barnevernet har et solid fagmiljø	4,3

Det er også her flere positivt tilbakemeldinger i kommentarfeltet. Eksempler på forbedringsområder er: 1) Faglig tyngde på enkelte områder 2) Mer flerfaglig drøfting underveis 3) Lite synlig fagkompetanse.

For ytterligere informasjon om spørreundersøkelsen vises det til vedlegg.

3.3 Revisjonens vurderinger og anbefalinger

Barneverntjenesten har utarbeidet en rekke rutiner, prosedyrer og maler. Det er positivt at barneverntjenesten har prioritert arbeid med å utarbeide og oppdatere rutiner.

Ukentlige barnevernmøter skal sikre at aktivitet planlegges og avklaringer tas. Bekymringsmeldinger og andre henvendelser drøftes. Saker fordeles og framdriftsplaner og samarbeid avklares.

Barneverntjenesten har papirbaserte mapper der dokumentasjon lagres. I tillegg blir det elektroniske saksbehandlingssystemet Familia nyttet. Inngående dokumenter føres på postliste i Familia og legges i det papirbaserte systemet. Inngående dokument skannes ikke inn i Familia, men kommunen vurderer å innføre rutiner for dette. Innføring av scanning av inngående post/klientpost i fagprogram Familia vil heve kvaliteten i forhold til dokumentasjon og tilgjengelighet. Dette vil også sikre at all nødvendig dokumentasjon er tilgjengelig i ett system.

Rauma kommune har etablert et internkontrollsystem for barneverntjenesten. Systemet skal sikre at kommunen utfører oppgavene i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det er utarbeidet prosedyrer og sjekklister som er tilgjengelig på flippoverperm på hvert kontor. Dokumentene er også tilgjengelig for ansatte på data. Revisjonen har i intervjuer og ved gjennomgang av nyere dokumentasjon sett at prosedyrer, rutiner og sjekklister blir nyttet.

Barneverntjenesten gjennomfører vurderinger av sårbare områder men dette bygger i liten grad på avviksmeldinger. I intervju kom det fram at barneverntjenesten i liten grad melder avvik.

Barneverntjenesten i Rauma kommune er en liten og oversiktlig tjeneste der ansatte arbeider tett sammen. I 2014 og 2015 har det vært langtidsfravær. Kvalifiserte vikarer har til en viss grad dekket opp dette. I tillegg har tjenesten i perioder nyttet flextid og overtid for å løse tillagte oppgaver. Fravær og arbeid med alvorlige og ressurskrevende saker gjør at en barneverntjeneste med seks ansatte i perioder er sårbar.

Det er positivt at barneverntjenesten har utarbeidet en kompetanseplan. Planen kan etter revisjonens vurdering bidra til at barneverntjenesten tilegner seg nødvendig og riktig kompetanse. Kompetanseplanen for barneverntjenesten bør sees i sammenheng med kompetanse som barnevernet kan innhente fra samarbeidene instanser.

Anbefaling

- Barneverntjenesten bør utarbeide rutiner som avklarer hvordan avvik skal meldes og hvordan avvik skal håndteres.
- Rauma kommune bør sikre at all dokumentasjon i barneverntjenesten er samlet i et system.

4 Saksbehandling

4.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Problemstilling:

- Sikrer barneverntjenesten god kvalitet på sin saksbehandling?

Revisjonskriterier:

- Rauma kommune har etablert system som sikre at lovpålagte frister overholdes
- Rauma kommune har etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig og at brukermedvirkning sikres
- Rauma kommune har etablert system som sikre at tiltaks- og omsorgsplaner utarbeides iht lovkrav
- Barneverntjenestens følger opp og kontrollerer barnets situasjon i fosterhjem iht lovkrav
- Rauma kommune sikrer at det gjennomføres tilsyn som følger opp barnets situasjon i fosterhjemmet iht lovkrav

Krav på dette området er gitt i barnevernloven, forvaltningsloven, forskrift om fosterhjem, forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenesten. Revisjonen har blant annet vurdert saksbehandling, dokumentasjon og brukermedvirkning iht følgende krav:

1. Meldinger til barneverntjenesten skal gjennomgås innen en uke (barnevernloven § 4-2)
2. Undersøkelser skal gjennomføres innen 3 (6) måneder (barnevernloven § 6-9 jf. § 4-3)
3. Hjelpetiltak for barnet og familien i hjemmet skal etableres ved behov (barnevernloven § 4-4)
4. Hjelp- og omsorgstiltak for barnet og familien utenfor hjemmet skal etableres ved behov (barnevernloven § 4-4)
5. Barneverntjenesten skal utarbeide tiltaksplan (barnevernloven § 4-5) og omsorgsplan (Barnevernloven § 4-15, 3. ledd)
6. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minimum 4 (2) ganger i året (barnevernloven § 4-22 jf. forskrift om fosterhjem § 7)
7. Tilsyn med barn i fosterhjem og rapportering skal gjennomføres minimum 4 (2) ganger i året (barnevernloven § 4-22 jf. forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9)

Formålet med fristbestemmelsene i barnevernloven er først og fremst å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, jf. barnevernloven § 1-1. Hensynet til barnas beste, jf. § 4-1 er derfor det sentrale og avgjørende. Fristbrudd og manglende undersøkelser kan medføre store konsekvenser for de barna som trenger hjelp, og til at det må settes inn mer inngripende tiltak enn det som hadde vært tilfellet dersom barnas situasjon var undersøkt tidligere.

Det følger også av forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester at kommunen plikter å ha intern styring og kontroll for å forhindre lovbrudd, fange opp avvik og iverksette nødvendige tiltak. Det må derfor forventes at kommunen har

tilstrekkelig beredskap til å takle ulike svingninger i saksgangen og har en beredskap for å yte forsvarlige tjenester også i perioder med en anstrengt personalsituasjon.

4.2 Faktagrunnlag

4.2.1 Bekymringsmeldinger

- *Det er etablert system som sikre at lovpålagte frister overholdes*
- *Det er etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig*

Etter barnevernloven § 4-2 skal barneverntjenesten snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter barnevernloven § 4-3.

En barnevernssak starter med en melding til barneverntjenesten i den kommunen der barnet oppholder seg. Det er ofte familien selv som kontakter barnevernet med ønske om hjelp. Det kan også være andre, som for eksempel skolen eller naboer som melder bekymring for et barns omsorgs- eller livssituasjon.

Alle som arbeider i offentlig virksomhet som for eksempel skole, helsestasjon og barnehage, eller i organisasjoner på vegne av det offentlige, har en lovpålagt plikt til å melde fra til barneverntjenesten dersom de er alvorlig bekymret for et barn.

For privatpersoner er det ikke noen lovpålagt opplysningsplikt. Hver og en av oss har allikevel et moralsk ansvar for å melde fra når det er grunn til å tro at et barn lever under skadelige omsorgsforhold.

Den kommunale barneverntjenesten skal vurdere innholdet av meldingen uavhengig av hvem den kommer fra. Melder kan framstå med fullt navn eller være anonym.

Barneverntjenesten skal snarest og senest innen en uke avklare om meldingen skal følges opp med en undersøkelse eller om det ikke er grunnlag for bekymring slik at meldingen henlegges.

Barneverntjenesten skal gi en tilbakemelding til den som har sendt en bekymringsmelding til barneverntjenesten. Hvilke opplysninger barneverntjenesten skal gi avhenger av hvem som har sendt melding. Dersom meldingen kommer fra privatpersoner som er bekymret for barnet, skal barneverntjenesten senest innen tre uker sende en tilbakemelding som bekrefter at bekymringsmeldingen er mottatt. Dersom meldingen kommer fra noen med opplysningsplikt til barnevernet, skal barneverntjenesten i tillegg gi opplysninger om barneverntjenesten har åpnet undersøkelsessak. Barneverntjenesten skal også sende ny tilbakemelding når undersøkelsen er gjennomført. Denne tilbakemeldingen skal opplyse om hvorvidt saken er henlagt, eller om barneverntjenesten følger opp saken videre.

Barnevernleder og/ eller den med ansvar for undersøkelsessakene tar førstegangs kontroll av mottatte bekymringsmeldinger. Bekymringsmeldinger mottas og registreres i saksbehandlings-systemet Familia. I intervju kom det fram at bekymringsmelding noen ganger i aktive saker leveres direkte til saksbehandler som selv registrerer dokumentet i Familia.

Barnevernleder eller ansatt med ansvar for undersøkelsessakene vurderer bekymringsmeldingen ved mottak. Hvis bekymringsmeldingen har stor hastegrad avklares den snarlig. Hvis hastegrad er noe mindre og det er kort tid til barnevernmøte, tas meldingen med til barnevernmøte der fagpersonene blir orientert, meldingen drøftet, og det avgjøres om det skal startes undersøkelsessak. Barneverntjenesten har fokus på at bekymringsmeldingene skal vurderes innen en uke.

Rauma kommune har utarbeidet rutiner ved meldeplikt til barneverntjenesten for skolene.

Barneverntjenesten har utarbeidet prosedyre (utkast pr 25.5.2014) som omtaler tilbakemelding til melder. Det bestemmes at det innen tre uker fra melding ble mottatt fra offentlig melder skal det sendes tilbakemelding som bekrefter at meldinga er mottatt og i samme brev skal det informeres om konklusjon (henlagt eller undersøkelse). Videre bestemmes det at det innen tre uker etter at undersøkelsen er avsluttet skal det sendes ny tilbakemelding, med informasjon om barnevernundersøkelsen er henlagt eller om barnet blir fulgt opp videre av barneverntjenesten. Hvis tiltak gjennomføres skal det vurderes om melder bør informeres om hvilke tiltak som er/ blir iverksatt.

Privat melder skal innen tre uker fra meldingen ble mottatt som regel motta tilbakemelding som bekrefter at meldinga er mottatt. Dette skal ikke gjøres når meldingen er åpenbart grunnløs, eller andre særlige hensyn taler mot.

Når foreldre kommer i kontakt med politi/ lensmann i forbindelse med mulige straffbare forhold, sender politi/ lensmann standardmelding til barneverntjenesten med informasjon om «iverksettelse av etterforskning». Barneverntjenesten vurderer innholdet i disse henvendelsene før de eventuelt føres som bekymringsmelding og vurderes i forhold til om de skal undersøkes nærmere.

Under vises en oversikt over antall meldinger og behandling av disse i 2013 og 2014. Det er noen få ganger flere bekymringsmeldinger knyttet til ett barn, derfor avviker tallene barn med melding noe fra meldinger i alt.

Tabellen under viser at meldinger til barneverntjenesten i det alt vesentlige gjennomgås innen en uke. I 2014 ble 3 av 42 meldinger ikke gjennomgått innen fristen. Fristen er i disse sakene overgått med få dager, og fristbruddene er begrunnet. Tabellene under viser nye meldinger knyttet til barn som ikke har fått opprettet barnevernssak tidligere. I forståelse med fylkesmannen rapporterer ikke kommunene i Møre og Romsdal nye meldinger i allerede opprettede barnevernssaker på dette området i KOSTRA.

Rapporteringsperiode	2013	2014
Rauma kommune		
Barn med melding	35	39
Meldinger i alt	39	42
Meldinger som gikk til undersøkelse	25	34
Meldinger med behandlingstid innen 7 dager	36	39

Tabell: Oversikt over antall meldinger og behandling av meldingene i perioden 2013 til 2014. (Kilde: KOSTRA)
Det foreligger ikke tall i KOSTRA for 2010, 2011 og 2012. Kilde: KOSTRA

Tabellen under viser antall meldinger og behandling av disse i 2014 for Rauma kommune, Vestnes kommune og Sunndal kommune.

Virksomhet	Rauma	Vestnes	Sunndal
Meldinger i 2014			
Barn med melding	39	64	56
Meldinger i alt	42	72	58
Meldinger som gikk til undersøkelse	34	51	49
Meldinger med behandlingstid innen 7 dager	39	70	57

Tabell: Oversikt over antall meldinger og behandling av disse i 2014 for Rauma kommune, Vestnes kommune og Sunndal kommune. Kilde: KOSTRA

Gjennomgang av fem bekymringsmelding viser at disse påføres datostempel når de mottas. Normalt mottas disse av barnevernsleder som sammen med hovedansvarlig for undersøkelser foretar vurdering av hastegrad og avklarer hvem av dem som eventuelt skal kontakte melder for

utdypende opplysninger. Bekymringsmelding drøftes/ konkluderes i barnevernsmøte hvis det ikke blir for lenge å vente. Dersom melding gjelder et barn som allerede har en barnevernssak formidles den umiddelbart til barnets kontaktperson. Melding registreres snarest i Familia, enten av den som mottok den (hvis muntlig), eller av sekretær (hvis skriftlig), eller av barnets kontaktperson. Revisjonens gjennomgang viste at bekymringsmeldingene ble behandlet innen en uke og ofte hurtigere. De papirbaserte mappene var oversiktlige og ordnet kronologisk.

4.2.2 Undersøkelser

- *Det er etablert system som sikre at lovpålagte frister overholdes*
- *Det er etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig og at brukervedvirkning sikres*

Barnevernloven § 4-3 gir rett og plikt for barneverntjenesten til å foreta undersøkelser.

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak, skal barneverntjenesten undersøke forholdet snarest, og senest innen tre måneder.

I særlige tilfeller kan fristen være seks måneder, jf. barnevernloven § 6-9 første ledd.

Formålet bak fristbestemmelsen er å sikre at barneverntjenesten raskt undersøker et forhold som meldes fordi saksbehandlingstiden kan ha avgjørende betydning for muligheten til å avhjelpe problemer i tide.

Undersøkelsen skal gjennomføres slik at den minst mulig skader noen som den berører, og den skal ikke gjøres mer omfattende enn formålet tilsier. Det skal legges vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredt unødige.

Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at en undersøkelse blir gjennomført ved besøk i hjemmet. Barneverntjenesten kan engasjere sakkyndige. Barneverntjenesten, og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve å få samtale med barnet i enerom. Hvis det foreligger mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, jf. § 4-12 første ledd bokstav c, kan barneverntjenesten gi pålegg om at barnet skal bringes til sykehus eller til annet sted for undersøkelse.

Barneverntjenesten skal undersøke barnets omsorgssituasjon når det er grunn til å anta at barnet har behov for hjelp fra barnevernet. Terskelen for å starte undersøkelser skal være lav.

I en undersøkelsesfase tar barneverntjenesten kontakt med barnet og foreldrene for å få mer informasjon om hvordan barnet har det. Barneverntjenesten kan komme på hjemmebesøk. Barneverntjenesten kan også kontakte øvrige personer i barnets liv. Barneverntjenestens undersøkelser kan videre omfatte sakkyndig undersøkelse og innhenting av informasjon fra andre instanser.

Omfanget av undersøkelsen og hvilke tiltak som er aktuelle, vil avhenge av forholdene i den enkelte saken. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Undersøkelser kan gjennomføres selv om familien ikke ønsker det.

Så raskt som mulig, og innen tre måneder (i særlige tilfeller er fristen seks måneder) skal det konkluderes med om det er grunnlag for å sette i gang tiltak, eller om saken skal henlegges.

Utfallet av en undersøkelse kan være:

- Barneverntjenesten må henlegge saken fordi foreldrene takker nei til hjelpetiltak
- Barneverntjenesten henlegger saken fordi det ikke er behov for tiltak/ eventuelt fordi familien får hjelp fra en annen instans
- Barneverntjenesten iverksetter hjelpetiltak eller akuttvedtak
- Barneverntjenesten forbereder sak for fylkesnemnda om omsorgsovertakelse eller om plassering på barnevernsinstitusjon uten samtykke.

I barnevernmøte gis det innspill til saker der undersøkelse skal gjennomføres. Normalt blir hovedsaksbehandler utnevnt. Fra høst 2015 er det en ansatt som har hovedoppgaver knyttet til undersøkelsessaker (utnevnes som ener). Kontaktperson (toer) utpekes iht kompetanse, kapasitet, relasjon/ tillit etc. Toer vil ofte være den som overtar saken hvis undersøkelsessak ender med tiltak i eller utenfor hjemmet.

Førstegangssamtale med foreldre gjennomføres. Det gis informasjon om bekymringsmeldingen. Barneverntjenesten går gjennom brosjyre som omtaler undersøkelse og hva undersøkelsessaker omfatter. Som hovedregel skal slike samtaler gjennomføres av to ansatte i barneverntjenesten. I perioder med fravær og/ eller stort arbeidspress gjennomføres slike samtaler av en ansatt.

Det innhentes samtykke fra foreldrene til å innhente informasjon fra relevante instanser. Barneverntjenesten ønsker noen ganger at den offentlige instansen som har utarbeidet bekymringsmelding deltar i et møte.

Barneverntjenesten skal snakke med barnet i undersøkelsesfasen. De tilrettelegges for dette ut fra barnets alder og modenhet. Det legges opp til to slike møter i undersøkelsesfasen. Det vurderes om samtalen skal være alene med barnet/ ungdommen eller om det også skal være en bisitter. Det vurderes også om slikt møte skal gjennomføres i barnets hjem.

Det utarbeides en undersøkelsesplan inkludert framdriftsplan. Denne drøftes i barnevernmøte. I intervju kom det fram at en god undersøkelsesplan sikrer en ordnet prosess der saksbehandlingsfrister overholdes. Plan for undersøkelse består av ti punkter inkludert samtale med foreldre, samtale med barn og hjemmebesøk. Planen omtaler ikke samtykkeskjema. Barneverntjenesten nytter mal for samtykkeerklæring som legges fram for foreldre/ pårørende. Signert skjema skal oppbevares i saksomslag/ mappe. Samtaler gjennomføres med foreldre/ pårørende og barnet. Det utarbeides referat fra disse samtalene som arkiveres i saksmappen.

I intervju kom det fram at det i undersøkelsessaker legges opp til at det gjennomføres en midtveisevaluering i barnevernmøte.

I samtaler kom det fram at det kan være utfordrende å snakke med de minste barna. Det legges til rette for at barnet kan bistås av en voksenperson (lærer etc). Barnevernet har utarbeidet en prosedyre for barns medvirkning (datert 7.1.2015). Prosedyren omtaler: 1) lovgrunnlag 2) hvilke barn barnevernet skal snakke med 3) hjelpemidler som skal nyttes ved samtaler med barn 4) hvordan det skal gis god og tilpasset informasjon til barn ut fra alder og modenhet

Rauma kommune har utarbeidet en oversikt over hjelpemidler i samtaler med barn. Oversikten er datert 7.1.2015 og nevner følgende hjelpemidler: 1) Det hemmelige problemet 2) Førstehjelpsskrinet for barn 4-7 år 3) Førstehjelpsskrinet for barn 8-12 4) Førstehjelpsskrinet for ungdom 13-18 5) Hvilke følelser har du i forhold til... 6) Hvordan har du det i dag skjema (hefte) 7) Kartlegging av ressurser i nettverket 8) Kartlegging av trivsel på skolen 9) Kartlegging av selvbilde 10) Negative/positive tanker (hva skjedde?) 11) Nettverkskart 12) Skjulte følelser 13) Tankekart jente 14) Tankekart gutt

I intervju kom det fram at foreldre/ pårørende i varierende grad kan medvirke i forhold til valg av tiltak. Dette blant annet fordi barneverntjenesten nytter et begrenset antall tiltak. Foreldre/ pårørende aksepterer normalt at barneverntjenesten innhenter opplysninger fra andre instanser. Noen opplever nok at de må signeres samtykkeerklæringen.

I intervju ble det opplyst at undersøkelsene de siste årene er blitt mer strukturerte. Årsak til dette opplyses å være at barneverntjenesten har fagutdannede ansatte og at det er utviklet gode verktøy gjennom blant annet undersøkelsesplan.

Hvis det går mot at det skal treffes vedtak om tiltak, vil den ansatte som skal følge opp tiltaket involveres i undersøkelsessaken (toer). Den som har ansvar for undersøkelsen (ener) skriver vedtak og utarbeider tiltaksplan. Arbeidet utføres i samarbeid med den som skal være ansvarlig for gjennomføring av tiltak (toer i undersøkelsesfasen).

Under vises en oversikt over antall undersøkelsessaker, antall undersøkelser som førte til tiltak og fristbrudd i perioden 2010 til 2014. Antall undersøkelser har vært relativt stabilt de siste årene. Undersøkelser gjennomført innen tre måneder har vært økende i perioden, og i 2014 var det kun fire saker med behandlingstid på over tre måneder.

Rapporteringsperiode	2010	2011	2012	2013	2014
Rauma kommune					
Barn med undersøkelse eller tiltak	111	109	114	118	115
Undersøkelser i alt	51	49	46	40	39
Undersøkelser avsluttet	33	44	33	35	29
Undersøkelser som førte til tiltak	12	31	15	24	15
Undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	15	22	22	15	4

Tabell: Oversikt over antall undersøkelsessaker og undersøkelser med behandlingstid over tre måneder i perioden 2010 til 2014. (Kilde: KOSTRA)

Barneverntjenesten har hatt stort fokus på brukermedvirkning de siste to til tre årene. Tjenesten har deltatt i effektiviseringsnettverk i regi av KS. I den forbindelse har barneverntjenesten tatt i bruk to skjema «Hva syns du?» og «Evaluering av tiltaksplan». Barneverntjenesten har også utarbeidet en egen prosedyre om barns medvirkning og rutinebeskrivelse av samtaler med barn.

Tabellen under viser antall barn med barneverntiltak i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år. Tall for Rauma kommune er sammenlignet med Vestnes kommune, Sunndal kommune og landet uten Oslo. Det foreligger ikke tall for KOSTRA-gruppe og Møre og Romsdal. Vestnes kommune har den høyeste andelen. Rauma kommune har en høyere andel enn Sunndal og landsgjennomsnittet.

Tiltak 2014	Virksomhet	Rauma	Vestnes	Sunndal	Landet uten Oslo
Andel barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-17 år		5,9	6,9	5,4	4,7

Tabell: Oversikt over andel barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-17 år i Rauma, Vestnes og Sunndal i 2014. (Kilde: KOSTRA)

Gjennomgang av fem nyere undersøkelsessaker viser at barneverntjenesten nytter plan for gjennomføring av undersøkelsessaker. Planen som nyttes består av 10 punkter:

1. Samtale/ gjennomgang av melding.
2. Samtale med foreldre om oppvekst og bakgrunn.
3. Samtale med foreldre om foreldrerolle, beskrivelse av barn og deres behov.
4. Samtale med barn.
5. Kartlegging av nettverk.
6. Hjemmebesøk for å se barnet og samspill i familien.
7. Samtale med eventuelle andre omsorgspersoner.
8. Samtale med person/ personer etter ønske fra foreldre.
9. Gjennomgang og oppsummering av undersøkelsen.
10. Utarbeidelse av tiltaksplan.

Planen omtaler ikke samtykkeskjema og midtveiseevaluering. Gjennomgang av mapper viser at barneverntjenesten ofte ikke setter inn datoer for når de ulike forholdene skal være avklart.

Barneverntjenesten nytter mal for samtykkeerklæring. Denne legges fram for foreldre/ pårørende. Signert skjema oppbevares i saksomslag/ mappe. Nettverket til barnet kartlegges og det utarbeides normalt sosiogram.

Barneverntjenesten nytter mal for innhenting av informasjon fra aktuelle offentlige instanser. Det stilles en rekke konkrete spørsmål i brev som sendes de ulike instansene.

Samtaler gjennomføres med foreldre/ pårørende og barnet. Det utarbeides referat fra disse samtalene som arkiveres i saksmappen.

Tiltaksplaner basert på en mal utarbeides.

4.2.3 Hjelpetiltak i hjemmet

- *Det etableres hjelpetiltak for barnet og familien ved behov (barnevernloven § 4-4)*
- *Det er etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig og at brukermedvirkning sikres*

Barnevernloven § 4-4 har bestemmelser om hjelpetiltak. Det bestemmes at barneverntjenesten skal bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Barnevernloven har ingen uttømmende oversikt over aktuelle hjelpetiltak men nevner noen eksempler: støttekontakt, barnehageplass, avlastning i hjemmet og foreldrestøttende metoder.

Hjelpetiltak kan settes inn både overfor barnet og familien, dog slik at tiltak overfor familien må være motivert ut fra hensynet til barnet. Hjelpetiltak kan selv om disse som hovedregel vil være frivillige fra foreldrenes side, kunne oppfattes som inngrep både av barna og foreldrene.

Når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, skal barneverntjenesten sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Formålet med å sette i verk hjelpetiltak, er å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. Det kan benyttes både omsorgsendrende og kompensierende hjelpetiltak. Det er barnevernloven § 4-4 som regulerer bruk av hjelpetiltak. Eksempler på ulike typer hjelpetiltak er råd og veiledning, støttekontakt, barnehageplass, besøkshjem, avlastningstiltak i hjemmet og ulike foreldrestøttende metoder, som PMTO og MST.

Hjelpetiltak kan som hovedregel bare iverksettes dersom familien samtykker, men opphold i barnehage eller andre dagtilbud kan iverksettes gjennom pålegg til foreldrene. Det samme gjelder tilsyn med hjemmet. Det er bare fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker som kan fatte vedtak som pålegger foreldrene å ta imot hjelpetiltak. Departementet arbeider med lovforslag som skal gjøre det enklere for barnevernet å pålegge hjelpetiltak.

Som regel vil hjelpetiltak være prøvd, eller i alle fall foreslått for foreldrene, før det reises sak som omsorgsovertakelse etter barnevernloven § 4-12.

For mer informasjon om hjelpetiltak viser vi til [retningslinjer om hjelpetiltak](http://www.regjeringen.no) som er tilgjengelig på www.regjeringen.no

Rauma kommune har tradisjon for å gå inn med råd og veiledning. Det arrangeres strukturerte møter i forbindelse med råd og veiledning. Ved behov vurderes hjemmebesøk. Barneverntjenesten arbeider for å løse saker på et så lavt nivå som mulig.

Råd og veiledning gis av ansatte i barneverntjenesten basert på den utdanning og opplæring den enkelte har. Ansatt i fagstillingene har minimum 3-årig sosialarbeiderutdanning, som gir grunnkompetanse i forhold til veiledning/ endringsarbeid i ulike typer sosiale utfordringer. Videre har ansatte opplæring som BAP veiledere, familieterapi og i oppfølging av spe- og småbarn. I intervju kom det fram at barneverntjenesten i mindre grad har kompetanse knyttet til barn og unge med adferds problemer. Videre kom det fram at det tiltak som kan utøves av miljøarbeider savnes.

I intervju kom det fram at Psykososiale tjenester til barn og unge har kompetanse som barnevernet ikke har. Tjenesten følger opp noen barn og unge som ellers ville blitt fulgt opp av barneverntjenesten.

I intervju framkom det at i noen saker kommer barneverntjenesten sent inn. I enkelte saker ville det vært en fordel, og til barnets beste, at barneverntjenesten var tidligere inne.

Barneverntjenesten søker å unngå at ansatte er kontaktperson i barnehage eller skole der egne barn er elev. Med fem kuratorstillinger er dette som oftest mulig.

Gjennomgang av fem saker gjeldende tiltak i hjemmet viser at barneverntjenesten i stor grad tilbyr råd og veiledning, støtte til barnehage, SFO og fritidsaktiviteter. I tillegg var det gitt tilbudt om: 1) Ansvarsgruppe (koordinering) 2) Henvvisning til andre instanser (familievernkontor og BUP) 3) Familiråd 4) Tilsyn 5) Rustesting 6) Veiledning til skole 8) Besøkshjem/ avlastning 9) Samtale-/ barnegruppe BAPP 10) Hjemmekonsulent/ miljøarbeider

Det er vanskelig å finne dokumentasjon på at barn (eller foreldre i forhold til barnets alder) deltar ved utarbeidelse av tiltaksplan eller oppfordres til å fremme ønske om tiltak. Det går fram av journal at foreldre mottar informasjon. Foreldre gir samtykke til informasjonsinnhenting ved å signere på samtykkeskjema. Signert skjema arkiveres i mappen. Gjennomgang av saksmappene viste videre at det som hovedregel utarbeides tiltaksplaner. Mappene som ble gjennomgått inneholder en rekke dokumenter. Dokumentene var nummerert, og var lagret i kronologisk rekkefølge i saksmappen

I to av sakene er «Hva synes du?»-skjema benyttet i forbindelse med evaluering. I fire saker ble skjemaet «Evaluering av tiltaksplan» benyttet og foreldrenes vurderinger/ ønsker er skrevet inn.

4.2.4 Hjelpe- og omsorgstiltak utenfor hjemmet

- *Det etableres hjelpe- og omsorgstiltak for barnet og familien ved behov (barnevernloven § 4-4)*
- *Det er etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig og at brukervedvirkning sikres*

Barnevernloven § 4-4 har bestemmelser om hjelpetiltak. For flertallet av de familiene som kommer i kontakt med barneverntjenesten, er hjelpetiltak i hjemmet tilstrekkelig jf. omtale i kapittel 5.2.3. Plassering av barn utenfor hjemmet er bare aktuelt dersom slike hjelpetiltak ikke er nok til å sikre barnet en forsvarlig omsorgssituasjon.

Barn kan plasseres utenfor hjemmet både med og uten foreldrenes og barnets samtykke. De fleste barn som

plasseres utenfor hjemmet flytter til et fosterhjem, mens noen barn plasseres på barneverninstitusjon.

Dersom barn eller ungdom av ulike årsaker ikke kan bo hjemme har barnevernloven bestemmelser om blant annet institusjonsplassering og fosterhjems plassering. Barn kan plasseres utenfor hjemmet i forståelse med foreldre, og mot foreldrenes vilje. Saker der barn plasseres mot foreldrenes vilje betegnes som omsorgsovertakelse. Disse sakene avgjøres av fylkesnemnda for barnevern og sosialsaker. Vedtak i fylkesnemnda kan ankes inn for tingretten.

Frivillig plassering utenfor hjemmet som hjelpetiltak

Når barn plasseres utenfor hjemmet som et frivillig hjelpetiltak, skjer det med hjemmel i barnevernloven § 4-4 femte ledd. Denne muligheten skal først og fremst benyttes når foreldrene forbigående er ute av stand til å ivareta den daglige omsorgen. I slike tilfeller kan barneverntjenesten skaffe plass i fosterhjem eller barneverninstitusjon.

Omsorgsovertakelse

Omsorgsovertakelse er bare aktuelt dersom barnets situasjon er alvorlig, og situasjonen ikke kan avhjelpes ved bruk av frivillige hjelpetiltak. Barnevernlovens utgangspunkt er at barn skal vokse opp hos sine biologiske foreldre, og det er derfor stilt strenge vilkår for omsorgsovertakelse. Vedtak om å overta omsorgen for et barn kan blant annet treffes dersom barnet utsettes for alvorlig omsorgssvikt eller blir utsatt for mishandling eller andre alvorlige overgrep i hjemmet.

Det er bare fylkesnemnda som har myndighet til å treffe vedtak om omsorgsovertakelse. Saken skal utredes og forberedes av kommunens barneverntjeneste. Når fylkesnemnda treffer et slikt vedtak, skal den alltid vurdere spørsmålet om samvær mellom barnet og foreldrene. Barn det er vedtatt omsorgsovertakelse for kan plasseres i fosterhjem eller i institusjon.

Midlertidige vedtak i akutsituasjoner

I utgangspunktet er det bare fylkesnemnda som kan treffe vedtak om å plassere barn utenfor hjemmet uten foreldrenes samtykke. Men fordi det noen ganger haster med å treffe vedtak, kan barneverntjenesten eller påtalemyndigheten treffe såkalte hastevedtak. Slike vedtak skal sikre at barn kan bli plassert utenfor hjemmet umiddelbart i krisesituasjoner. For ytterligere informasjon vises det til departementets retningslinjer av 15. oktober 1998 om midlertidige og foreløpige vedtak i akutsituasjoner, som er tilgjengelig på www.regjeringen.no

Barnevernsinstitusjoner

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) har etter barnevernloven ansvaret for etablering og drift av barnevernsinstitusjoner. Det benyttes også private og kommunale barnevernsinstitusjoner som er godkjent av Bufetat.

Bufetat skal kvalitetssikre alle barnevernsinstitusjoner. Kravene til kvalitet gjelder uavhengig av eierskap. Institusjonene skal blant annet ha en definert målgruppe og en formulert målsetting for sin faglige virksomhet. De metoder som anvendes ved institusjonen skal være faglig og etisk forsvarlige, tilpasset institusjonens målgruppe og målsetting og være forankret i allment anerkjent fagteori. Det stilles også krav til institusjonens bemanning og de ansattes kompetanse.

Private og kommunale barnevernsinstitusjoner kan bare benyttes dersom institusjonen er godkjent av Bufetat. Bufetat kan når som helst føre kontroll med at vilkårene for godkjenning er tilstede for private og kommunale barnevernsinstitusjoner.

Fylkesmannen fører tilsyn med at institusjonen drives i samsvar med gjeldende regelverk og at barna får forsvarlig omsorg og behandling i institusjonen.

Bufetat forvalter og tildeler institusjonsplasser etter søknad fra barneverntjenesten i kommunen.

Hvis et barn lever i en situasjon med alvorlig omsorgssvikt, og situasjonen ikke lar seg løse gjennom hjelpetiltak, utarbeides det sak for fylkesnemnden for barnevern og sosiale saker.

Barneverntjenesten utreder slike saker og blir bistått av advokat. I saker som føres for fylkesnemnden er barneverntjenesten representert av minst en ansatte.

Der det er konflikt mellom foreldre og ansatt i barneverntjenesten vurderer barneverntjenesten skifte av saksbehandler og gjennom dette oppfølgingsansvaret. Fem kuratorstillinger i barneverntjenesten muliggjør som oftest dette.

Tiltak som Rauma kommune nytter utenfor hjemmet er fosterhjem, familieplass i spesialisthelsetjenesten og institusjonsplass. I intervju framkom det at det for tiden er ett barn som er plassert på institusjon, og at det ikke er barn som nytter familieplass ved Foreldre/ barn-senter.

Hvis det er behov for fosterhjem, søkes det om dette til BUF-etat. Barneverntjenesten vurderer også nettverks plassering i samarbeid med BUF-etat. De fleste som er plassert i fosterhjem har dette i Rauma kommune. Noen få har fosterhjem i andre kommuner. Vestnes kommune er settebarnevern for tre barn fra Rauma kommune.

Tabellen under viser omfang av hjelpe- og omsorgstiltak i perioden 2010 til 2014 i Rauma kommune.

Rapporteringsperiode	2010	2011	2012	2013	2014
Rauma kommune					
Barn med tiltak i løpet av året	79	91	88	101	92
Barn med hjelpetiltak i løpet av året	70	79	74	90	81
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	9	12	14	11	11
Barn som ikke er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 251) *	63	69	70	68	72
Barn som er plassert av barnevernet med tiltak (funksjon 252)**	16	22	18	33	20

Tabell: Oversikt over omfang av hjelpe- og omsorgstiltak i perioden 2010 til 2014 (Kilde: KOSTRA)

Merknad: *Barn med tiltak i opprinnelig familie **Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie

Under vises en oversikt over antall barn i perioden 2010 til 2014 med tiltak per 31.12. i Rauma kommune. Tabellen tar utgangspunkt i antall barn med tiltak på en gitt dato. Oversikten viser at antall barn med tiltak de siste årene har vært relativt stabilt.

Rapporteringsperiode	2010	2011	2012	2013	2014
Rauma kommune					
Barn med tiltak 31.12.	62	73	80	76	72
Barn med hjelpetiltak per 31.12.	56	63	68	65	64
Barn med omsorgstiltak per 31.12.	6	10	12	11	8

Tabell: Oversikt over barn med tiltak per 31.12. i perioden 2010 til 2014. (Kilde: KOSTRA)

Fosterhjem er et av flere plasseringsalternativer innenfor barnevernet. Andre plasseringsalternativer er barneverninstitusjoner, foreldre/ barn-institusjoner, ungdomsfamilier og behandlings- eller opplæringsinstitusjoner for barn med særlige behov. Fosterhjemmene varierer både i type og funksjon. Det er fosterhjem som skal gi barn midlertidig oppfostring og fosterhjem som skal gi barn mer varig oppfostring. Det er fosterhjem med fosterforeldre uten noen spesiell kompetanse og fosterhjem med fosterforeldre med særskilte kvalifikasjoner og erfaringer. Dessuten har fosterhjem større eller mindre grad av forsterkningstiltak.

Revisjonen gikk som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet gjennom fem saksmapper knyttet til barn som er plassert i fosterhjem. Mappene omhandler oppfølging over mange år og inneholder en rekke dokumenter. Det var mange dokumenter i de mappene som ble gjennomgått og disse var fordelt i nummererte saksomslag. Eldre mapper var lagt i arkivbokser med påtegning av sak og hvilke mapper som var i hver boks.

Hvert enkelt dokument er nummerert, og ligger i kronologisk rekkefølge i saksmappene. Innhold og størrelse på dokumentene varierer stort. I gjennomgatte saker ligger det signert samtykkeskjema i mappene (samtykke fra foreldre til informasjonshenting fra aktuelle tjenester).

Brukermedvirkning går fram av enkelte dokumenter og løpende journal der det redegjøres for avklaringer som tas med foreldre og barn. I saker om omsorgsovertakelse er foreldre representert av advokat.

4.2.5 Tiltaks- og omsorgsplaner

- *Det utarbeides tiltaksplan iht lovkrav*
- *Det utarbeides omsorgsplan iht lovkrav*
- *Det er etablert system som dokumenterer at saksbehandling gjennomføres forsvarlig, brukermedvirkning sikres og tiltaksplaner evalueres*

Hvis barneverntjenesten treffer vedtak om hjelpetiltak, skal det lages en tiltaksplan for barnet. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene, og vurdere om hjelpen er tjenlig.

Dersom fylkesnemnda har avgjort omsorgsovertakelse, skal barneverntjenesten utarbeide en omsorgsplan. Barneverntjenesten har et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet og skal følge utviklingen til barnet og foreldrene. Barneverntjenesten skal også tilby foreldrene veiledning og oppfølging.

Dersom barnet må flytte på institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker, skal barneverntjenesten også sørge for at det utarbeides en tiltaksplan for barnet. Barnet skal få mulighet til å medvirke i utarbeidelsen av tiltaksplan og omsorgsplan.

I intervju kom det fram at det i de fleste saker i Rauma kommune utarbeides tiltaksplaner. Det opplyses videre at tiltaksplanene de siste årene er blitt mer strukturerte og nyttig i forhold til de tiltak som skal gjennomføres. Planene skal utarbeides, evalueres og endres ved behov.

I saksbehandlingssystemet Familias er det mal for tiltaksplaner. Malen er utarbeidet av KS og inkluderer evalueringsskjema. Mal omfatter: 1) Situasjonsbeskrivelse 2) Delmål 3) Tiltak 4) Evaluering (er delmål nådd) 5) Råd og veiledning 6) Tiltak (bruk av andre tiltak eller nye tiltak)

Tiltaksplaner utarbeides basert på en mal. Det varierer i hvilken grad barn- og unge og deres pårørende deltar i utarbeidelse av tiltaksplanene. I intervju framkom det at foreldre/ pårørende ofte får forelagt et utkast til plan, som ofte er basert på innspill og avklaringer i samtaler mellom foreldre/ pårørende, barnet og barnevernet.

Dokumentgjennomgang viser at brukermedvirkning ved utarbeidelse av plan i liten grad er dokumentert eller vanskelig tilgjengelig. Videre viser dokumentgjennomgang at tidspunkt for evaluering ikke alltid omtalt i planen.

Tabellene under tar utgangspunkt i antall barn med tiltak på en gitt dato. Oversikten viser at antall barn med tiltak de siste årene har vært relativt stabilt. Barn med utarbeidet plan har de siste årene hatt en stor økning. Det opplyses i intervju at det rapporteres i forhold til tiltaksplaner som er godkjent av tjenestemottaker/ pårørende. Noen ganger tar det lang tid før tjenestemottaker/ pårørende signerer tiltaksplanen. Barnevernet opplyser at tjenester ofte i disse tilfellene vil ytes ut fra utkast til tiltaksplan.

Rapporteringsperiode - år	2010	2011	2012	2013	2014
Rauma kommune					
Barn med tiltak 31.12.	62	73	80	76	72
Barn med hjelpetiltak per 31.12.	56	63	68	65	64
Barn med omsorgstiltak per 31.12.	6	10	12	11	8
Barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	19	48	33	55	56

Tabell: Barn med tiltak per 31.12. og barn med utarbeidet plan per 31.12. i Rauma kommune fra 2010 til 2014. Kilde KOSTRA
 Merknad: Fra og med rapporteringsåret 2013 er alle undersøkelser startet og/eller avsluttet i løpet av året innhentet og publisert. Før dette ble kun en undersøkelse per barn innhentet og publisert (Kilde: KOSTRA)

Tabellen under viser barn med tiltak per 31.12 og barn med utarbeidet plan per 31.12 i Rauma kommune, Vestnes kommune og Sunndal kommune i 2014. 78 % av barn med tiltak i Rauma kommune hadde utarbeidet plan i 2014.

Virksomhet	Rauma	Vestnes	Sunndal
Tiltak 2014			
Barn med tiltak 31.12.	72	69	55
Barn med hjelpetiltak per 31.12.	64	48	49
Barn med omsorgstiltak per 31.12.	8	21	6
Barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	56	49	47

Tabell: Barn med tiltak per 31.12 og barn med utarbeidet plan per 31.12 i Rauma kommune, Vestnes kommune og Sunndal kommune i 2014. (Kilde KOSTRA)

Tiltaksplaner overfor barn plassert i fosterhjem skal utarbeides sammen med fosterforeldre.

Gjennomgang av fem nyere undersøkelsessaker og fem saker om hjelpetiltak i hjemmet viste at det som hovedregel utarbeides tiltaksplaner. Brukermedvirkning ved utarbeidelse av plan er til en viss grad dokumentert i løpende journal. I planen er tidspunkt for evaluering ikke alltid omtalt.

I 2014 var det to barn i Rauma kommune som var plassert utenfor hjemmet som ikke hadde omsorgsplan. I intervju kom det fram at begge disse har fått utarbeidd omsorgsplan i 2015.

4.2.6 Barneverntjenestens oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet

- *Barneverntjenestens følger opp og kontrollerer barnets situasjon i fosterhjemmet iht lovkrav (barnevernloven § 4-22 jf. forskrift om fosterhjem § 7) – besøk gjennomføres og dokumenteres*

Barneverntjenesten skal iht forskrift om fosterhjem § 7 besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle ansvaret sitt, men minimum 4 ganger i året. Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år.

Fylkesmannen gjennomfører i 2013 og 2014 landsomfattende tilsyn med kommunenes arbeid med barn i fosterhjem. Fylkesmannen har i dette tilsynet fokus på hvordan barneverntjenesten i kommunene arbeider med barn som bor i kommunale fosterhjem, og om barneverntjenesten grundig og jevnlig følger utviklingen til disse barna. Tilsynet undersøker om kommunene følger med på og kontrollerer at det enkelte barn får tilfredsstillende omsorg og vern, og at forutsetningene for plasseringen i det enkelte fosterhjem er til stede. Tilsynet undersøker også om fosterforeldre får nødvendig råd og veiledning, og om barneverntjenesten forsikrer seg om at barnet blir hørt og får medvirke i egen sak.

Tilsynet er ikke gjennomført i Rauma kommune, men kommunen kan nytte enkeltrapporter, og samlereporter i sitt interne forbedringsarbeid. Rapportene er tilgjengelige på www.helsetilsynet.no

I rapport til fylkesmannen per 30.6.2015 rapporterer Rauma kommune at de har tilsynsansvar for 22 fosterbarn (barn under 18 år som er plassert i Rauma kommune) som var plassert i fosterhjem

over ett år. Av disse opplyses det at det var seks tilfeller der krav om fire tilsynsbesøk ikke var oppfylt.

Rauma kommune traff høsten 2015 vedtak i forhold til ett barn om at antall besøk i fosterhjemmet skal reduseres fra fire til to besøk hvert år. De resterende fosterhjemmene skal besøkes så ofte som nødvendig og minimum fire ganger hvert år.

Barneverntjenesten har utarbeidet en rutine (7.1.2015) som omtaler oppfølging av fosterbarn. Rutinen omtaler hvordan samtaler med det enkelte barn skal gjennomføres ut fra alder og modenhet, og hva som skal vektlegges.

Rutinen gjelder alle barn under omsorg jf 4-12, barn plassert etter § 4-4, 4. ledd og barn som er akuttplassert. Barneverntjenesten har iht barneverntjenesteloven § 4-16 et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet etter omsorgsovertakelsen, herunder et ansvar for å følge utviklingen til barnet og foreldrene. Barneverntjenesten skal legge til rette for samvær med søsken. Barneverntjenesten skal kort tid etter omsorgsovertakelsen kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

Barneverntjenesten skal iht rutine planlegg besøk i fosterhjemmet i januar måned, eventuelt kan dette planlegges sammen med fosterhjemmet i november. Det bør være besøk i fosterhjemmet hver 3. måned. Etter besøk i fosterhjemmet skal det skrives notat i Familia. Fosterhjemsavtalen skal gås gjennom med fosterforeldre en gang pr år. Det skal spørres om behov for veiledning og avlastning. Fosterbarnet skal være tilstede på fosterhjemsbesøk, og skal gis anledning til å prate alene med sin kontaktperson. Dersom fosterbarnet er modent nok til det, skal det ha telefonnummer til kontaktperson.

Barnet skal også få uttale seg om samvær med foreldre og eventuelt søsken.

Revisjonen gikk gjennom saksmapper for 5 barn som er plassert i tiltak utenfor opprinnelig hjem. Rapport fra besøk utført av barneverntjenesten er utarbeidet. Ved gjennomgang av saksmapper fra 2014 og 2015 fant revisjonen dokumentasjon på 2-4 slike besøk hvert år. Dette er noe mindre enn kravet som er fire besøk hvert år.

4.2.7 Tilsyn med barn i fosterhjem

- *Rauma kommune sikrer at det gjennomføres tilsyn som følger opp barnets situasjon i fosterhjemmet iht lovkrav (barnevernloven § 4-22 jf. forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9) – tilsynsbesøk gjennomføres og dokumenteres*

Lov om barneverntjenester § 4-22, jf forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9, gir bestemmelse om at fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Kommunen skal sørge for at de som skal utøve tilsynet gis forsvarlig opplæring og veiledning.

Forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 ble endret med virkning fra 1.2.2014. Endringen er blant annet at det ansvar barneverntjenesten har hatt for tilsyn nå er forankret hos fosterhjems kommunen. Lovendringen gir kommunen større administrativ frihet til å bestemme hvordan ansvaret for tilsynet med barn i fosterhjem skal organiseres. Det stilles ikke lenger krav til at det skal oppnevnes en bestemt tilsynsfører for det enkelte barnet. Dette innebærer at kommunen også gis økt frihet til å velge hvem som skal utøve tilsynet på kommunens vegne. Dette vil kunne avhjelpe dagens utfordring med å rekruttere tilsynspersoner.

Barneverntjenesten har utarbeidet en rutine (7.1.2015) som omtaler oppfølging av fosterbarn. Det bestemmes at barneverntjenesten skal varsle tilsynskommunen om at det er behov for tilsynsperson, helst i god tid før flytting. Hvis barnet bor i fosterhjem i Rauma kommune, må det skaffes tilsynsperson av Rauma kommune. Kontaktperson i omsorgskommunen bør presenterer barnet og tilsynsperson for hverandre. Omsorgskommune ordner med arbeidsavtale for tilsynsperson. Tilsynskommune må sørge for opplæring av tilsynsperson, og passe på at tilsynspersoner tar kurs gjennom Rauma kommune.

Barn og fosterforeldre skal ha skriftlig melding om hvem som er oppnevnt som tilsynsperson og barnet skal ha informasjon om hvordan denne personen kan kontaktes og brukes. Tilsynet skal utføres ved besøk i fosterhjemmet så ofte som forholdene rundt barnet gjør det nødvendig, men minst 4 ganger pr år. Det er unntaksvis mulighet for å redusere omfanget av tilsyn (fosterhjemsforskriften § 9, 1.ledd).

Det skal være mulig for tilsynsperson å snakke alene med barnet. Barnet skal få uttale seg om sitt syn på fosterhjemmet. Tilsynsperson skriver rapport etter hvert tilsyn, som sendes til tilsynskommunen. Original skal til omsorgskommunen.

Det er også utarbeidet rutine som beskriver hvordan fosterbarn som er plassert i fosterheim i Rauma kommune skal følges opp. Barnet skal ha en egen tilsynsperson som skal føre tilsyn minimum 2 ganger per halvår. Tilsynsperson skal registreres i Familia som tilsynsfører i barnets nettverk, og skal levere rapport til barneverntjenesten i Rauma kommune etter hvert tilsyn.

Barneverntjenesten skal registrere rapport fra hvert tilsynsbesøk i Familia. I forbindelse med dette skal ansatt kontrollere at rapporten fra tilsynet gir tilstrekkelig informasjon til at formålet med tilsynet er ivaretatt. Hvis rapporten har mangler, skal den som fører tilsyn skrive tilleggsrapport og om nødvendig foreta supplerende vurderinger. Når rapporten viser alvorlige mangler i barnets omsorgssituasjon skal barneverntjenesten sende kopi av rapporten til fylkesmannen. Ved etterfølgende tilsyn skal det kontrolleres at forholdene er fulgt opp.

Revisjonen gikk gjennom saksmapper for fem barn som er plassert i tiltak utenfor opprinnelig hjem. Rapport fra tilsynsfører foreligger i form av skjema der informasjon er fylt inn. Skjemaene er datert og signert. Ved gjennomgang av saksmapper fra 2014 og 2015 fant revisjonen dokumentasjon på 2-4 slike besøk hvert år. Dette er noe mindre enn kravet som er fire besøk hvert år.

4.3 Revisjonens vurderinger og anbefalinger

Det følger av barnevernloven og forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester at kommunen plikter å ha intern styring og kontroll for å forhindre lovbrudd, fange opp avvik og iverksette nødvendige tiltak.

Rauma kommune skal ha styringssystem som sikret at utsatte barn blir ivaretatt i tråd med kravene i barnevernloven. Det må derfor forventes at kommunen har tilstrekkelig beredskap til å takle ulike svingninger i saksgangen og har en beredskap for å yte forsvarlige tjenester også i perioder med en anstrengt personalsituasjon.

Antall saker som barneverntjenesten i Rauma kommune behandler har de siste fem årene vært relativt stabil. Antall ansatte er i samme periode økt. Rauma kommune har fra 2014 i de aller fleste sakene overholdt saksbehandlingsfristene, og utarbeidet tiltaksplaner for tilnærmet alle

barn som har krav på dette. Dette indikerer at ressursene som er avsatt til barneverntjenesten er tilstrekkelig til å løse tillagte saksbehandlingsoppgaver.

Bekymringsmeldinger

Revisjonens undersøkelse viser at meldinger til barneverntjenesten gjennomgås innen fristen på en uke og i de fleste sakene hurtigere. KOSTRA-tall viser at det er noen få bekymringsmeldinger som tar mer enn en uke å gjennomgå. I 2014 ble 3 av 42 meldinger ikke gjennomgått innen fristen. Det er viktig at barneverntjenesten sikrer at alle meldinger blir gjennomgått innen fristen.

Intervju, gjennomgang av dokumentasjon og gjennomgang av nyere saksmapper viser at barneverntjenesten nytter prosedyrer for å sikre at bekymringsmeldinger blir håndtert iht regelverket. Revisjonens gjennomgang av fem bekymringsmeldinger viste at disse vurderes ved mottak og avklares innen en uke. Det er utarbeidet rutine for hvordan bekymringsmeldingene som mottas, skal journalføres.

Undersøkelser

Revisjonens undersøkelse viser at undersøkelsessaker som hovedregel gjennomføres innen fristen på tre (seks) måneder.

Det er positivt at barneverntjenesten utarbeider en plan for gjennomføring av undersøkelsessaker. Planen som består av 10 punkter skal sikre nødvendig framdrift og gjennom denne overholdelse av frister. Planen kan med fordel omtale bruk av samtykkeskjema og bestemmelser for midtveisevaluering. For å sikre nødvendig framdrift i undersøkelsessakene kan barneverntjenesten vurdere om det er hensiktsmessig å sette inn tidspunkt i plan for når de ulike forholdene skal være avklart.

Kommunens bruk av mal for innhenting av informasjon fra aktuelle offentlige instanser sikrer at dette gjøres på en ordnet måte. Det utarbeides referat fra samtale med foreldre/ pårørende og barnet. Gjennomgang av saksmappene viser at det som hovedregel utarbeides tiltaksplaner.

Anbefaling

- Barneverntjenesten bør sikre at alle undersøkelsessaker gjennomføres innen lovfestet frist (tre måneder og i enkelte tilfeller seks måneder).

Hjelpetiltak i hjemmet

Undersøkelsen viser at det etableres hjelpetiltak i hjemmet for barnet og familien ved behov.

Rauma kommune har tradisjon for å gå inn med råd og veiledning. I tillegg tilbys støtte til barnehage, SFO og fritidsaktiviteter. Det arrangeres strukturerte møter i forbindelse med råd og veiledning. Ved behov vurderes hjemmebesøk. Barneverntjenesten løser saker på et så lavt nivå som mulig.

Råd og veiledning gis av ansatte i barneverntjenesten basert på den utdanning og opplæring den enkelte har. Ansatt i fagstillingene har minimum 3-årig sosialarbeiderutdanning, som gir grunnkompetanse i forhold til veiledning/ endringsarbeid i ulike typer sosiale utfordringer. Videre har ansatte opplæring som BAP veiledere, familieterapi og i oppfølging av spe- og småbarn.

Gjennomgang av saksmappene viser at det som hovedregel utarbeides tiltaksplaner. Det går fram av journal at foreldre mottar informasjon. Det er positivt at «Hva syns du?»-skjema benyttes i

forbindelse med evaluering. Det er videre positivt at skjemaet «Evaluering av tiltaksplan» benyttes og at foreldrenes vurderinger/ ønsker er skrevet inn.

Hjelpe- og omsorgstiltak utenfor hjemmet

Undersøkelsen viser at det etableres hjelpe- og omsorgstiltak utenfor hjemmet for barnet og familien ved behov.

Hvis det vurderes som best for barnet å få tiltak utenfor hjemmet utredes dette, og det utarbeides sak for fylkesnemnden for barnevern og sosiale saker. Barneverntjenesten utreder slike saker og blir bistått av advokat. I saker som føres for fylkesnemnden er barneverntjenesten representert av minst en ansatt.

Tiltak som Rauma kommune nytter utenfor hjemmet er i hovedsak plassering i fosterhjem. I intervju framkom det at det for tiden er ett barn som er plassert på institusjon.

Tiltaksplan

Undersøkelsen viser at barneverntjenesten som hovedregel utarbeider tiltaksplaner. Nyere tiltaksplaner er basert på en mal.

Andel barn med utarbeidet tiltaksplan har økt de siste årene og var i 2014 nesten på landsgjennomsnittet. Barnevernet sitt mål er at alle barn og unge som har rett på tiltaksplan skal ha dette. Det uttales at tiltaksplaner er viktig for å få en god evaluering av tiltakene som er rundt hvert enkelt barn i barnevernet.

Tidspunkt for evaluering er ikke alltid omtalt i planen. Rauma kommune har fra mars 2014 nyttet en evalueringsmetodikk som består av to skjema: 1) «Evaluering av tiltaksplan» 2) «Hva syns du?». Gjennomført evaluering viser at brukertilfredshet blant foreldre og barn/ unge som mottar hjelpetiltak fra barnevernet i Rauma kommune i det alt vesentlige er god.

Besøk i fosterhjemmet

Undersøkelsen viser at barneverntjenesten ikke alltid besøker fosterhjem så ofte som nødvendig og minimum fire og i noen tilfeller to ganger hvert år iht lovkrav.

I intervju framkom det at kommunen som hovedregel oppfyller krav til besøk i fosterhjem og institusjon. I perioder med stort arbeidspress og reduserte ressurser gjennomføres ikke alltid planlagte besøk. Dokumentgjennomgang viser at det foreligger rapport fra besøk utført av barneverntjenesten. Ved gjennomgang av saksmapper fra 2014 og 2015 fant revisjonen dokumentasjon på 2-4 besøk hvert år. Dette er noe mindre enn kravet som er fire besøk hvert år.

Anbefaling

- Rauma kommune bør sikre at fosterhjem besøkes så ofte som nødvendig, og minimum det antall besøk som er gitt i barnevernloven.

Tilsynsbesøk i fosterhjem

Undersøkelsen viser at barneverntjenesten ikke alltid sikrer at det gjennomføres tilsyn i fosterhjem og rapportering minimum 4 (2) ganger i året.

Undersøkelsen viser at det foreligger rapport fra tilsynsperson i form av skjema der informasjon er fylt inn. Skjemaene er datert og signert. Ved gjennomgang av saksmapper fra 2014 og 2015

fant revisjonen dokumentasjon på 2-4 slike besøk hvert år. Dette er noe mindre enn kravet som er fire besøk hvert år.

I intervju framkom det at det i perioder er vanskelig å rekruttere tilsynsperson. Forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 ble endret med virkning fra 1.2.2014. Endringen er blant annet at det ansvar barneverntjenesten har hatt for tilsyn nå er forankret hos fosterhjems kommunen. Lovendringen gir kommunen større administrativ frihet til å bestemme hvordan ansvaret for tilsynet med barn i fosterhjem skal organiseres. Det stilles ikke lenger krav til at det skal oppnevnes en bestemt tilsynsperson for det enkelte barnet. Dette innebærer at kommunen også gis økt frihet til å velge hvem som skal utøve tilsynet på kommunens vegne. Dette vil kunne avhjelpe dagens utfordring med å rekruttere tilsynspersoner.

Anbefaling

- Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres tilsyn i fosterhjem så ofte som nødvendig og minimum det antall tilsyn som er gitt i barnevernloven.

5 Samarbeid

5.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Problemstilling:

- Samarbeider barneverntjenesten på en tilfredsstillende måte med andre instanser?

Revisjonskriterier:

- Rauma kommune har etablert tilfredsstillende møtstruktur og funksjonelle samarbeidsarenaer
- Barneverntjenesten sikrer tilstrekkelig samarbeider med andre som arbeider med barn og unge

Samarbeid mellom barneverntjenesten og andre som arbeider med barn og unge er en viktig del av det forebyggende arbeidet. For en rekke virksomheter som jobber med barn og unge stilles det krav om tverrfaglig samarbeid. Krav på dette området er gitt i barnevernloven § 3-1, og forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenesten. Barnevernloven § 3-1 gir bestemmelser om barneverntjenestens forebyggende virksomhet.

Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og har ansvar for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Barneverntjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette. Det er her tale om forebyggende tiltak rettet mot barn og unge generelt, og bestemmelsen skal framheve kommunens samlede ansvar for dette uavhengig av etat.

Det kommunale barnevern-, helse- og sosialtjenestene, som har kontakt med utsatte barn, skal sikre at de får nødvendig og rett hjelp til rett tid og på en samordna måte. Kommunene skal legge til rette for at det samarbeides slik at barn og unge får rett tjenester til rett tid. Når det er tilrettelagt for samarbeid, skal kommunen følge med på og kontrollerer at det planlagte samarbeidet faktisk gjennomføres til barn og unges beste.

5.2 Faktagrunnlag

5.2.1 Samarbeidsarenaer i Rauma kommunen

Fagledermøte i Barn og ungeenheten

Fast møte hver mandag fra kl. 14.00 til 16.00. Dette er enhetsleder for Barn og ungeenheten sitt møte med sine fire fagledere (helsesøster, PPT, psykososial tjeneste og barnevernet). Enhetsleder nytter møte til å gi og motta informasjon, og styre enheten.

Enhetsleder har hatt perioder med fravær. I disse periodene har de fire faglederne delt lederoppgavene slik at en har hatt hovedansvar, en har hatt ansvar for oppfølging av økonomi og en for oppfølging av personalet.

Informasjonsmøte i Barn og ungeenheten

Enhetsleder for Barn og ungeenheten har et 30 minutters møte med alle ansatte annenhver fredag. I møte gis generell informasjon til ansatte.

Fagdager i Barn og ungeenheten

Barn og ungeenheten har fagdager fire ganger per år. Alle ansatte i enheten skal delta.

Strategidag i Barn og ungeenheten

Barn og ungeenheten har strategidager to ganger per år. I disse møtene arbeides det med strategier, arbeidsmetoder og rutiner. Alle ansatte i enheten skal delta.

Tverrfagligteam

Barneverntjenesten har fire ukentlige møter med samarbeidsparter i enhet for barn og unge. Tre av møtene avholdes hver mandag fra kl. 8.30 til 9.15, og ett av møtene fra kl. 14.30 til 15.15. Disse møtene arrangeres som fire ulike fagmøter som barneverntjenesten har med: 1) PPT 2) helsesøster 3) psykososial tjeneste

En fagperson fra barneverntjenesten deltar normalt i hvert av de fire tverrfaglige teamene. Temaene i disse møtene er: system, enkeltsaker (skal foreligge fullmakt fra pårørende), avklaring av videre arbeid

I intervju framkom det at det er utfordringer knyttet til å komme inn i saker som andre over tid har arbeidet med. Videre framkom det at det er utfordrende å være i en enhet som det forventes skal samarbeide hele tiden. Tverrfaglig arbeid er tidkrevende og må i perioder med stort arbeidspress med enkeltsaker nedprioriteres noe. Dette er ikke alltid like lett å få aksept for. Barn og unge enheten har utarbeidet dokument som beskriver tverrfaglig skole- og barnehage team.

Samarbeidsmøter

Møte arrangeres i forbindelse med oppfølging av enkeltsaker. Det varierer hvem som leder de enkelte møtene, men som oftest er leder fra barneverntjenesten. Hovedregelen er at det skal foreligge fullmakt fra pårørende før slike møter avholdes. Det sentrale i disse møter er å sikre godt arbeid og god framdrift iht vedtatte tiltaksplaner. Deltakere er i tillegg til barneverntjenesten er foreldre, barnet (avhengig av alder) og de instanser som er inne i saken. I intervju kom det fram at samarbeidsmøtene fungerer godt.

Samarbeidsmøter mellom barnevern og den enkelte skole og barnehage

Før ny organisering der Barn og ungeenhet ble knyttet til Oppvekst var det satt av faste tider ute på hver skole og hver barnehage for «Tverrfaglig samarbeidsmøte». Der var det faste

representanter fra PPT, Psykososial tjeneste og Helsestasjon. Barneverntjenesten og andre instanser kunne kalles inn ved behov. Barneverntjenesten ble sjelden kalt inn, men opplevde disse møtene som svært konstruktive. Denne ordninga ble avvikla og erstatta av de faste tverrfaglige team-møtene på rådhuset fra og med høst 2015.

BUP-dag

Det har vært et godt samarbeid mellom Rauma kommune og BUP over lang tid. Første torsdag hver måned arrangeres BUP-dag. BUP-dag har vært avholdt i Åndalsnes i over 20 år.

Psykososial tjeneste for barn og unge koordinerer dagen og avklarer hvilke saker som skal behandles. Psykososial tjeneste sender program med informasjon om oppmeldte saker til aktuelle deltakere. Normalt meldes saker inn av BUP, skole eller foreldre. BUP-dagen behandler enkeltsaker der deltakere varierer i forhold til hvilke saker som drøftes. Det opplyses at det er lett å få til et godt samarbeid med BUP. BUP har opprettet et akutteam som kommunen kan kontakte og innhente råd og veiledning fra.

VOP-dag

Rauma kommune har et samarbeid med Voksenpsykiatrisk poliklinikk ved Molde sjukehus. Kurativ enhet koordinerer VOP-dager, som er bygget opp rundt tema og undervisning. Barnevernet inviteres og deltar utfra tema.

Samarbeidsmøte med politi

Barneverntjenesten har ett møte med politiet hvert år. I tillegg tar enhetene kontakt ved behov i forhold til enkeltsaker.

Det er utarbeidet rutiner i forbindelse med vold/ overgrep (datert 14.10.2015). Rutinene tar utgangspunkt i at barneverntjenesten og politiet har en spesiell rolle i forhold til saker om vold. Målet med samarbeidet mellom barneverntjenesten og politiet er å få til et godt tverrfaglig samarbeid og skape gode rutiner for håndtering. Samarbeidet i slike saker deles inn i tre faser: 1) oppdagelsesfasen 2) utredningsfasen 3) tiltaksfasen

5.2.2 Spørreundersøkelse

Som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet er det gjennomført en enkel spørreundersøkelse.

Spørreskjemaet ble sendt til 29 instanser hvorav 25 var kommunale virksomheter som helsestasjon, skolehelsetjenesten, PPT, kommunelege, NAV, barnehager og skoler. Eksterne instanser som ble kontaktet var videregående skole, BUP, Buf-etat og politi. 18 kommunale instanser svarte på spørreskjemaet. Alle de eksterne instansene som ble kontaktet svarte. Av de 29 tjenestene som spørreundersøkelsen ble sendt til svarte 22 tjenester. Dette utgjør en svarprosent på 76. Vi viser til nærmere informasjon om undersøkelsen i vedlegg.

Resultat fra spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen var utarbeidet i form av noen påstander som samarbeidsparter vurderte ved å krysse av på en skala fra 1-6. 1 betyr at en i liten grad er enig med utsagnet og 6 at en i stor grad er enig. Dersom utsagnet ikke var aktuelt var det mulig å krysse av for ikke aktuelt/ vet ikke. Det var avsatt egne felt i spørreskjemaet for eventuelle utdypende kommentarer. For noen påstander var det forholdsvis mange som svarte «vet ikke».

1. Er barneverntjenesten tilgjengelig og brukervennlig?

1	Barneverntjenesten følger raskt opp ulike brukere/ saker	4,2
2	Barneverntjenesten informerer brukere godt om sine tjenester	4,0
3	Det er lett for brukere å komme i kontakt med barneverntjenesten	4,4
4	Brukerne er fornøyd med den tilgang de har til barneverntjenesten	4,3
5	Barneverntjenesten sikrer god brukermedvirkning	3,6
6	Barneverntjenesten bidrar til at brukerne får et helhetlig/ samordnet tilbud	3,8

Brukermedvirkning og helhetlige tjenester får lavest skår. Påstanden «Barneverntjenesten sikrer god brukermedvirkning» får lavest skår i undersøkelsen.

Det blir i kommentarfeltet blant annet påpekt at det skulle vært samarbeidsmøter mellom flere instanser og at foreldre blir lei av å møte på mange møter. Et bedre samarbeid mellom ulike etater kan effektivisere både møtetid, brukervennlighet og samordning. Felles kunnskap/ informasjon om tiltaksplaner blir også tatt opp.

2. Samarbeider barneverntjenesten godt med andre hjelpeinstanser?

8	Barneverntjenesten samarbeider godt med andre hjelpeinstanser	4,1
9	Barneverntjenesten samarbeider godt med min tjeneste	4,4
10	Det er lett for samarbeidsparter å ta kontakt med barneverntjenesten	4,7
11	Barneverntjenesten har etablert arena for de som arbeider med utsatte barn & unge	4,3
12	Min tjeneste deltar på møter med barneverntjenesten	4,5
13	Samarbeidsstruktur er avklart mellom barneverntjenesten og andre parter	4,1
14	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som andre hjelpeinstanser kan yte	4,8
15	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som min tjeneste kan yte	4,3
16	Min tjeneste får kontakt med barneverntjenesten ved behov	5,1
17	Min tjeneste er tilgjengelig for barneverntjenesten	5,2
18	Barneverntjenesten tar ved behov kontakt med min tjeneste	4,6
19	Min tjeneste drøfter ved behov anonymiserte saker med barnevernet	3,7

Samlet sett vurderes samarbeidet som bra. Påstanden «Min tjeneste er tilgjengelig for barneverntjenesten» får høyest skår i undersøkelsen. Det kommer fram flere positive tilbakemeldinger i kommentarfeltet. Det er eksempler på forbedringsområder som: 1) Rutiner for informasjon om avsluttede saker 2) Samarbeid med andre kommunale tjenester i forkant av henvisning til BUP 3) Mer strukturert samarbeid 4) Mer generell informasjon om barneverntjenesten.

Det kommer fram at samarbeidet kan variere fra sak til sak og fra saksbehandler til saksbehandler. Utfordringer knyttet til anonyme drøftinger blir tatt opp.

3. Har barneverntjenesten tilstrekkelig kompetanse?

21	Barneverntjenesten har tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse	4,5
22	Barneverntjenesten innhenter ved behov kompetanse de selv ikke har	4,6
23	Barnevernet har et solid fagmiljø	4,3

Det er også her flere positive tilbakemeldinger i kommentarfeltet. Eksempler på forbedringsområder er: 1) Faglig tyngde på enkelte områder 2) Mer flerfaglig drøfting underveis 3) Lite synlig fagkompetanse

4. Generelle kommentarer knyttet til samarbeidet

I spørreskjemaet var det mulig å gi generelle kommentarer knyttet til samarbeid (felt 25), og mange benyttet seg av denne muligheten. Det er flere positive tilbakemeldinger i

kommentarfeltet. Eksempler på forbedringsområder er: 1) Forebyggende arbeid overfor skoler og barnehager 2) Informerer til samarbeidende tjenester når saken blir avvist eller avsluttet i barnevernet 3) Barnevernet bør komme tidligere inn i saker og arbeide tettere sammen med samarbeidende tjenester.

5.3 Revisjonens vurderinger og anbefalinger

Rauma kommune nytter metoden *tidlig innsats for barn i risiko* som er et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået.

Gjennom intervjuer og spørreundersøkelse gis det uttrykk for at forebyggingsarbeidet i barneverntjenesten ikke vektlegges nok. Flere gir uttrykk for at barnevernet kan arbeide mer utadrettet, slik at andre instanser blir bedre i stand til å hjelpe barn og veilede foreldre. I intervju framkom det at redusert arbeidskapasitet i barneverntjenesten i perioder har ført til at forebyggingsarbeid er nedprioritert.

I forhold til barn og unge er det etablerte tverrfaglige samarbeidsmøter i alle barnehager og skoler. Barneverntjenesten deltar sammen med Pedagogisk psykologisk tjeneste og skolehelsetjeneste/ helsestasjon. Det er positivt at barneverntjenesten gir informasjon om oppgaver og ansvarsområder i møter med skolene og barnehagene.

Rauma kommune har etablert et tverrfaglig team med faste møter for å få fokus på forebygging. Barneverntjenesten er deltaker i dette arbeidet. Barneverntjenesten avholder møter og samarbeider med andre instanser i forhold til barn som barnevernet følger opp.

I intervju framkom det at bekymringsmeldinger noen ganger kommer seint til barneverntjenesten. Andre instanser har vært inne og sender bekymringsmelding til barneverntjenesten først når egne tiltak ikke har ønsket effekt. Skolene er blitt flinkere til å sende bekymringsmeldinger. Det kommer få meldinger fra barnehagene. Det kom fram i samtaler at det er svært få meldinger til barneverntjenesten om mishandling, seksuelle overgrep og rus.

Gjennomført spørreundersøkelse viser at det er et behov hos samarbeidsinstanser for jevnlig informasjon om barnevernet og de oppgaver som er lagt til tjenesten. Spørreundersøkelse viser videre at det kan være behov for å sikre brukermedvirkning og videreutvikle samarbeidet for å sikre helhetlige tjenester til de barn som barneverntjenesten følger opp.

Anbefaling

- Barneverntjenesten bør sikre brukermedvirkning og videreutvikle samarbeidet med andre virksomheter for å sikre helhetlige tjenester.

Referanser og kilder

- a) Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene (Q-1101), BLD 2006
- b) Tilsynsførere i fosterhjem – en veileder (Q-1103), 2006
- c) Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder (Q-1104), BLD 2006
- d) Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder (Q-1105), BLD 2006
- e) Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem, BLD 2006
- f) Barnevern: Økt bruk av barnevernet – nøkkeltallsrapport 2013 med fylkesvis diagrammer for kommunene i Møre og Romsdal, KS 2013
- g) www.rauma.kommune.no/barn-og-unge/barnevern
- h) www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern

Dokumentliste

Dokumenter mottatt fra Rauma kommune som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet

- 1. Oversikt over hjelpemidler i samtaler med barn
- 2. Oversikt over oppgavefordeling i barneverntjenesten
- 3. Prosedyre: Barns medvirkning
- 4. Retningslinjer for fordeling av arbeidsoppgaver i barneverntjenesten
- 5. Prosedyre: Oppfølging av fosterbarn (gjelder alle barn under omsorg jfr 4-12, barn plassert etter § 4-4, 4.ledd og barn som er akutt plassert).
- 6. Rutiner for post og arkivering i barnets mappe
- 7. Rutiner for samtale med barn i barneverntjenesten.
- 8. Rutiner i forbindelse med vold/ overgrep
- 9. Rutine: Innrapportering av barnevernsstatistikk til SSB.
- 10. Rutiner ved meldeplikt til barneverntjenesten for skolene i Rauma
- 11. Rutine i fht. «tilsynsbarn» (fosterbarn fra andre kommuner og fra Rauma, som er plassert i fosterheim i Rauma kommune)
- 12. Prosedyre (utkast pr 25.05.14): Tilbakemelding til melder
- 13. Mål for barneverntjenesten i Rauma 2015 - 2017
- 14. Tidlig innsats for barn og unge i Rauma kommune - en beskrivelse av arbeidet med barn "vi lurte på". En forpliktende handlemåte for alle ansatte i Rauma kommune i møte med barn, unge og deres foresatte.
- 15. Tverrfaglig skole- og barnehage team – barn og unge enheten
- 16. Barn og unge enheten Virksomhetsplan 2015- 2016
- 17. Barneverntjenestens årsmelding 2010 med regnskapskommentarer.
- 18. Barneverntjenestens årsmelding 2011 med regnskapskommentarer.
- 19. Barneverntjenestens årsmelding 2012
- 20. Barneverntjenestens årsmelding 2013
- 21. Barneverntjenestens årsmelding 2014
- 22. Skjema for evaluering av barnevernstiltak «Hva synes du?» (KS)
- 23. Skjema for evaluering av barnevernstiltak «Nå vet vi bedre hva vi gjør» (KS)
- 24. Kompetanseplan for barneverntjenesten i Rauma (utkast)
- 25. Delegasjonsreglement for Rauma kommune
- 26. Rapporteringsskjema for Rauma kommune pr 30.6.2015
- 27. Rapporteringsskjema for Rauma kommune pr 31.12.2014
- 28. Rapporteringsskjema for Rauma kommune pr 30.6.2014
- 29. Rapporteringsskjema for Rauma kommune pr 31.12.2013
- 30. Rapporteringsskjema for Rauma kommune pr 30.6.2013
- 31. Tjenesteanalyse for barneverntjenesten i Rauma kommune (utkast datert 17.12.2015)

Vedlegg: Spørreundersøkelse om barneverntjenesten

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal

Telefon: 71 11 14 54 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - hovedkontor
Telefaks: 71 11 10 28
Mobil: 91 70 81 99
E-post: einar.andersen@molde.kommune.no
Organisasjonsnr.: 976 663 288

Iht vedlagt adresseliste

Deres referanse: Vår referanse: Arkivkode: Sted/dato
Einar Andersen Molde 25.11.2015

Spørreundersøkelse i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt om barneverntjenesten i Rauma kommune

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal skal høst/vinter 2015 utarbeide en rapport om barneverntjenesten i Rauma kommune. Ett av temaene som revisjonen skal undersøke, er samarbeidet barneverntjenesten har med andre instanser. Det vil bli undersøkt om det er etablert et tilfredsstillende samarbeid mellom barneverntjenesten og andre som arbeider med barn og unge og hvordan dette fungerer. Arbeidet gjennomføres som et forvaltningsrevisjonsprosjekt og vil være basert på dokumentgjennomgang, intervjuer og en enkel spørreundersøkelse.

Kommunens revisor har som en av sine oppgaver å utføre forvaltningsrevisjon, jf. kommuneloven § 78 nr. 2 og forskrift om revisjon §§ 6, 7 og 8. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jf. kommuneloven § 77 nr. 4.

Gjennom spørreundersøkelsen ønsker vi din vurdering av barneverntjenesten, med særlig vekt på samarbeid. Spørreundersøkelsen vil bli håndtert av kommunerevisjonen og resultatene vil gå inn som del av revisjonsrapporten. Det kan være aktuelt for kommunerevisjonen å ta kontakt med noen av dere for oppfølgingsspørsmål/ dybdeintervju. Det vil ikke gå fram av rapporten hva den enkelte har svart, og de enkelte spørreskjemaene vil ikke gjøres kjent for andre enn ansatte i Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal.

Vi har utarbeidet noen påstander som vi ber deg vurdere. Vi ber deg svare ved å krysse av på en skala fra 1-6. 1 betyr at du i liten grad er enig med utsagnet og 6 at du i stor grad er enig. Dersom utsagnet ikke er aktuelt for deg/ vet ikke ber vi om at du krysser av i felt 7. Vi har lagt til rette for utdypende kommentarer i egne felt i spørreskjemaet.

Vi håper at du kan bistå oss med å svare på vedlagt spørreskjema. Vi ber om at skjemaet fylles ut og **returneres innen 14.12.2015** til kommunerevisjonen pr e-post til einar.andersen@molde.kommune.no eller pr post til Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal v/ Einar Andersen, Rådhusplassen 1, 6413 Molde.

Hvis det er spørsmål til spørreundersøkelsen kan disse rettes til undertegnede.

Med hilsen

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Kommunerevisjonsdistrikt 2
Møre og Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 MOLDE

1 (2)

Molde, Aukra, Vestnes, Rauma, Sunndal,
Nassot, Gjemnes, Eide, Fræna

Spørreundersøkelse

Er barneverntjenesten tilgjengelig og brukervennlig? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad		vet ikke 7	
		1	2	3	4		5
1	Barneverntjenesten følger raskt opp ulike brukere/ saker						
2	Barneverntjenesten informerer brukere godt om sine tjenester						
3	Det er lett for brukere å komme i kontakt med barneverntjenesten						
4	Brukerne er fornøyd med den tilgang de har til barneverntjenesten						
5	Barneverntjenesten sikrer god brukemedvirkning						
6	Barneverntjenesten bidrar til at brukerne får et helhetlig/ samordnet tilbud						

7	Kommentarer knyttet til tilgjengelighet og brukervennlighet:
---	--

Samarbeider barneverntjenesten godt med andre hjelpenstanser? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad		vet ikke 7	
		1	2	3	4		5
8	Barneverntjenesten samarbeider godt med andre hjelpenstanser						
9	Barneverntjenesten samarbeider godt med min tjeneste						
10	Det er lett for samarbeidsparter å ta kontakt med barneverntjenesten						
11	Barneverntjenesten har etablert arena for de som arbeider med utsatte barn og unge						
12	Min tjeneste deltar på møter med barneverntjenesten						
13	Samarbeidsstruktur er avklart mellom barneverntjenesten og andre parter						
14	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som andre hjelpenstanser kan yte						
15	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som min tjeneste kan yte						
16	Min tjeneste får kontakt med barneverntjenesten ved behov						
17	Min tjeneste er tilgjengelig for barneverntjenesten						
18	Barneverntjenesten tar ved behov kontakt med min tjeneste						
19	Min tjeneste drøfter ved behov anonymiserte saker med barnevernet						

20	Kommentarer knyttet til samarbeid (Hvor fornøyd er du med samarbeidet som barneverntjenesten har med din tjeneste?):
----	--

Har barneverntjenesten tilstrekkelig kompetanse? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad		vet ikke 7	
		1	2	3	4		5
21	Barneverntjenesten har tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse						
22	Barneverntjenesten innhenter ved behov kompetanse de selv ikke har						
23	Barnevernet har et solid fagmiljø						

24	Kommentarer knyttet til kompetanse:
----	-------------------------------------

25	Generelle kommentarer knyttet til samarbeid med barneverntjeneste i Rauma kommune
----	---

Funn fra spørreundersøkelse om samarbeid mellom barneverntjenesten i Rauma kommune og naturlige samarbeidsparter

Som del av forvaltningsrevisjonsprosjektet er det gjennomført en enkel spørreundersøkelse.

Virksomheter som samarbeider med barneverntjeneste i Rauma kommune fikk 25.11.2015 tilsendt et skjema knyttet til opplevd samarbeid. Målsetningen med spørreundersøkelsen var å få en vurdering av barneverntjenesten. Spørreundersøkelsen er håndtert anonymt av kommunerevisjonen og resultatene går inn som del av revisjonsrapporten.

Spørreskjemaet ble sendt til 29 instanser hvorav 25 var kommunale virksomheter som helsestasjon, skolehelsetjenesten, PPT, kommunelege, NAV, barnehager og skoler. Eksterne instanser som ble kontaktet var videregående skole, BUP, Buf-etat og politi. 18 kommunale instanser svarte på spørreskjemaet. Alle de eksterne instansene som ble kontaktet svarte. Av de som 29 tjenestene som spørreundersøkelsen ble sendt til svarte 22 tjenester. Dette utgjør en svarprosent på 76.

Spørreundersøkelsen var utarbeidet i form av noen påstander som samarbeidsparter vurderte ved å krysse av på en skala fra 1-6. 1 betyr at en i liten grad er enig med utsagnet og 6 at en i stor grad er enig. Dersom utsagnet ikke var aktuelt var det mulig å krysse av for ikke aktuelt/vet ikke. Det var avsatt egne felt i spørreskjemaet for eventuelle utdypende kommentarer.

Under gjengis tilbakemeldingene som er gitt i spørreundersøkelsen og som er knyttet til samarbeidet disse instansene har med barnevernsamarbeidet.

1. Er barneverntjenesten tilgjengelig og brukervennlig?

Under gjengis tilbakemeldingene som er gitt i spørreundersøkelsen og som er knyttet til om barneverntjenesten er en tilgjengelig og brukervennlig tjeneste. Antall svar er lagt inn i skjemaet.

Er barneverntjenesten tilgjengelig og brukervennlig? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad			vet ikke	
		1	2	3	4	5		6
1	Barneverntjenesten følger raskt opp ulike brukere/ saker		1	2	7	5	1	6
2	Barneverntjenesten informerer brukere godt om sine tjenester		2	2	5	6		7
3	Det er lett for brukere å komme i kontakt med barneverntjenesten			3	5	7	1	6
4	Brukerne er fornøyd med den tilgang de har til barneverntjenesten			4	2	5	1	10
5	Barneverntjenesten sikrer god brukermedvirkning	1	1		4	2		14
6	Barneverntjenesten bidrar til at brukerne får et helhetlig/ samordnet tilbud	2	1	1	3	4	1	10

På temaet om barneverntjenesten er tilgjengelig og brukervennlig svarer 40 % «vet ikke». Av de som vurderte tilgjengelighet og brukervennlighet svarte 75 % med 4 eller høyere. 25 % svarte 3 eller lavere.

Kommentarer knyttet til tilgjengelighet og brukervennlighet (felt 7 i spørreskjemaet):

- Opplever det som uproblematisk å kontakte barnevernet, de er fysisk plassert i samme bygning og kan oppsøkes direkte «på døra» om de ikke er tilgjengelig på telefon.
- Barnevernet er representert i ulike tverrfaglige team og har mulighet til å komme med sin stemme inn i enkeltsaker som blir tatt opp. Opplever at barneverntjenesten forholdsvis sjelden tar med saker for drøfting inn i disse teama.
- Barneverntjenesten er lett å nå.
- Stort sett godt tilgjengelig for *min tjeneste*.

- God tilgjengelighet.
- Når det gjelder bruker kan vi få tilbakemeldinger på at barneverntjenesten er vanskelig å nå pr telefon, det er «lite som skjer», det handler mest om møter. Bruker har en forventning/ oppfatning av at vi er/ skal være orientert om det som skjer også etter at barneverntjenesten er kommet inn i bildet.
- *Min tjeneste* skulle ønske at vi kunne få mer løpende informasjon om hva barneverntjenesten faktisk gjør. I de fleste tilfeller ville dette være uproblematisk dersom bruker ble spurte om samtykke for tilbakemelding.
- Vi opplever at det av og til skulle vært samarbeidsmøter mellom flere instanser. Vi ser at de samme foreldrene blir lei av å møte opp på mange møter, og et bedre samarbeid mellom ulike etater kan effektivisere både møtetid, brukervennlighet og samordning.
- Tiltaksplanene er ikke tema i de møtene *min tjenesten* deltar på. Dette gjør det vanskelig å få til et helhetlig samarbeid rundt barnet/ ungdommen. Skolen/ barnehagen er heller ikke kjent med innholdet i tiltaksplanene.
- En del brukere melder fra om at de ikke vet hvilke vurderinger som gjøres fra barnevernets side. For sjelden kontakt.
- Avhenger av kven me har kontakt med.
- Opplever at barneverntjenesten lever sitt eget liv – i liten grad som en støttefunksjon for skolen.
- Mangel på vaktordning/ akutt telefon i barneverntjenesten.
- Tilgjengelighet og brukermedvirkning blir nok ulikt oppfatta ut frå kva sak det gjeld.
- Opplever at barneverntjenesten ofte er ute fra kontoret hvis vi ønsker å få tak i dem.
- Ut i fra min stilling har jeg ikke forutsetninger for å uttale meg om tilgjengeligheten og brukervennligheten til barneverntjenesten.
- Vanskelig å vurdere/ gradere disse påstandene – for dette har variert i stor grad fra år til år sett i forhold til barnehagens «rolle». I tillegg har det vært variasjoner i omfang på samarbeid basert på våre brukere (familier).
- Hittil har jeg ikke stor kjennskap til tjenesten.
- Vi har dårlig grunnlag for å vite noe om brukernes erfaringer.

2. Samarbeider barneverntjenesten godt med andre hjelpeinstanser?

Under gjengis tilbakemeldingene som er gitt i spørreundersøkelsen og som er knyttet til samarbeidet de ulike virksomhetene har med barneverntjenesten.

Samarbeider barneverntjenesten godt med andre hjelpeinstanser? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad		vet ikke		
		1	2	3	4		5	6
8	Barneverntjenesten samarbeider godt med andre hjelpeinstanser		2	2	3	8		7
9	Barneverntjenesten samarbeider godt med min tjeneste		2	1	7	9	2	1
10	Det er lett for samarbeidsparter å ta kontakt med barneverntjenesten			4	3	8	5	2
11	Barneverntjenesten har etablert arena for de som arbeider med utsatte barn & unge	2		1		4	3	12
12	Min tjeneste deltar på møter med barneverntjenesten	1	2	2	2	8	5	2
13	Samarbeidsstruktur er avklart mellom barneverntjenesten og andre parter	2	1	2	2	4	4	7
14	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som andre hjelpeinstanser kan yte			1	3	4	3	11
15	Barneverntjenesten har oversikt over tjenester som min tjeneste kan yte		2	2	4	8	2	4
16	Min tjeneste får kontakt med barneverntjenesten ved behov			1	1	13	5	2
17	Min tjeneste er tilgjengelig for barneverntjenesten				2	12	7	1
18	Barneverntjenesten tar ved behov kontakt med min tjeneste	1	1	2	2	10	4	2
19	Min tjeneste drøfter ved behov anonymiserte saker med barnevernet	4	3	2	1	8	3	1

På temaet om barneverntjenesten samarbeider godt med andre hjelpeinstanser svarer 20 % «vet ikke». Av de som vurderte samarbeidet svarte 80 % med 4 eller høyere, og 20 % svarte 3 eller lavere.

Kommentarer knyttet til samarbeid (felt 20 i spørreskjemaet)

- Hvor fornøyd er du med samarbeidet som barneverntjenesten har med din tjeneste?

- Dyktige og samarbeidsvillige ved barneverntjenesten i Rauma.
- barneverntjenesten er lett tilgjengelige, både pr. telefon og mail.
- Er godt fornøyd med det samarbeidet eg har med barnevernet.
- Godt fornøyd.
- Samarbeider OK.
- Samarbeidet er preget av god vilje og enighet rundt faglige vurderinger. Likevel opplever vi at vi må «dra» samarbeidet, og at barnevernet kan være litt bakpå i flere saker.
- Har ikkje hatt behov for samarbeid dei siste åra, men veit at eg kan ta kontakt om nødvendig.
- Synes samarbeidet med barneverntjenesten har blitt bedre, mer fokus på hjelpetiltak og at de kan bidra positivt inn i barnehagen og i familiene som sliter.
- Godt samarbeid. Noen ganger blir rollene litt uklare i alvorlige saker.
- Min tjeneste har etterspurt rutiner for informasjon/ tilbakemeldig fra barneverntjenesten i de saker barnevernet har avslutta. Her kan det være tilfeldig at *min tjeneste* har fått greie på at barneverntjenesten ikke lenger er inne i saka. Slik informasjon får vi noen ganger fra bruker.
- Anonyme drøftinger er vanskelig i en liten kommune, så helsestasjonen tilstreber å få samtykke fra foreldre/ foresatte til å ta drøfting opp med fullt navn, noe vi stort sett bare har gode erfaringer med.
- Vanskelig å drøfte anonyme saker med barnevern, da vi bor på en liten plass.
- Det er stor variasjon på saksbehandlere i barneverntjenesten i forhold til samarbeid med *min tjeneste*. Det er også her variasjon på barn i skolealder og barn før skolealder.
- Vi har et fora (PPT) tettere på som er et lavterskel-tilbud. Mange saker blir tatt på denne arena, slik at barnevernet blir kontaktet i neste omgang der det oppleves nødvendig. Eventuelt i Tverrfaglig samarbeidsmøte.
- Vi mener at barneverntjenesten i for liten grad samarbeider med de andre kommunale tjenester i forkant av henvisninger til BUP. Spesielt PPT og Psykososial tjeneste.

3. Har barneverntjenesten tilstrekkelig kompetanse?

Under gjengis tilbakemeldingene som er gitt i spørreundersøkelsen og som er knyttet til de ulike virksomhetene sin vurdering av kompetansen i barneverntjenesten.

Har barneverntjenesten tilstrekkelig kompetanse? - Ut fra din erfaring ber vi deg om å vurdere utsagnene under - Sett ett kryss på skalaen fra 1-6 i forhold til hvor enig du er med utsagnene		liten grad		stor grad		vet ikke		
		1	2	3	4		5	6
21	Barneverntjenesten har tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse			3	3	5	2	9
22	Barneverntjenesten innhenter ved behov kompetanse de selv ikke har			2	4	5	3	8
23	Barnevernet har et solid fagmiljø		1	2	4	6	1	8

På temaet om barneverntjenesten har tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse svarer 40 % «vet ikke». Av de som vurderte kompetansen svarte 80 % med 4 eller høyere, og 20 % svarte 3 eller lavere.

Kommentarer til spørsmålene knyttet til kompetanse (felt 24 i spørreskjemaet):

- Min tjeneste mener at barnevernet har bra kompetanse.
- Barneverntjenesten framstår som kompetanet.
- Har inntrykk av at de utnytter hverandre sin kompetanse og samarbeider godt med f.eks. psykososial tjeneste og PPT slik at det til sammen blir en god tjeneste.
- De ansatte i barnevernet er fagutdannet, men vi opplever ikke at tjenesten har faglig tyngde på enkelte områder eks. barn med atferds utfordringer, skolevegring, rusproblematikk.
- For lite målrettet arbeid i barnevernet.
- Kan med fordel drøfte saker flerfaglig underveis. Kan bli for mye en til en.
- Sett i forhold til oppgavene har barneverntjenesten generelt for smalt fagfelt og utilstrekkelig tverrfaglighet.
- Fagkompetansen er for lite synlig utenfor tjenesten.
- Har ikke spesielt informasjon på disse påstandene, og velger derfor å krysse av for «vet ikke».
- Vanskeleg å vurdere for oss som står utanfor.

4. Generelle kommentarer knyttet til samarbeidet (felt 25 i spørreskjemaet):

- Godt samarbeid.
- Uproblematisk og greit.
- Vi har tatt kontakt pr telefon for å få veiledning og råd, fått innspill. Lavterskel. Vi har god erfaring med samarbeidet i enkeltsaker.
- Dyktige fagfolk med god kompetanse som sikrer godt samarbeidet med andre tjenester i Rauma kommune. De står på og yter mye for at vi på andre fagfelt skal føle trygghet i tunge saker.
- Vi har eit godt samarbeid med barnevernet i kommunen, sjølv om vi har vore ueinige om enkelte vedtak dei har gjort.
- I den grad vi har behov for drøftinger og hjelp synes jeg barnevernet er tilgjengelig for veiledning og støtte i vårt arbeid med elevene.
- Barnevernet ønsker å jobbe mer forebyggende, både opp imot barnehager og skoler, men mitt inntrykk er at dette blir ikke prioritert.
- Opplever fra sak til sak om samarbeidet blir bra eller ikke. Dette kan være personavhengig.
- Ofte møter som ikke fører til noe spesifikke tiltak.
- Bidrar i for liten grad som en støttefunksjon for skole.
- *Min tjeneste* ser behovet for et tettere samarbeid med barneverntjenesten i forhold til oppfølging og tiltak. Barneverntjenesten bør ha mer helhetsperspektiv (samarbeid med andre instanser) i en undersøkelsesperiode. Et meldingsmøte der ulike instanser deltar. I tillegg til dette ser *min tjeneste* at det er behov for nettverksmøter i regi av barnevernet som samarbeidsform der ulike instanser deltar.
- *Min tjeneste* synes det er beklagelig at barnevernet ikke informerer andre tjenester (PPT-skole-barnehage) når saken blir avvist eller avsluttet i barnevernet.
- For lite kontinuitet i enkeltsaker. For lite tverrfaglige vurderinger. For seint inn.
- I komplekse saker er der for lite helhetlig arbeid og for utydelige mål. Manglende tverrfaglig evaluering av tiltak.
- Kan synes som om at barnevernet har utfordringer ift kommunikasjonen omkring vanskelige tema som kommer opp i samtaler med foreldre. Mangler kunnskap og verktøy i

kontakten med foreldre med psykiske vansker. Vår tjeneste har denne kompetansen og er en del av grunntjenestene i Rauma. Utfordringen er at vi ikke har felles drøfting om prioritering i/ av familier.

- Ønsker at barneverntjenesten benytter egen 1. linje-kompetanse i større grad før henvisning til spesialisthelsetjenesten.
- Har ikkje hatt behov for samarbeid dei siste åra. Det er barnevernet som har tatt kontakt vedrørende barn i barnehage.
- Undertegnede har ikke konkrete samarbeider med barneverntjenesten de siste årene